

Udskriftsdato: søndag den 11. januar 2026

VEJ nr 9130 af 21/02/2023 (Gældende)

Vejledning om spildevandsselskabers omkostninger til klimatilpasning, projekter uden for selskabernes egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt (Vejledning til omkostningsbekendtgørelsen) Energistyrelsen 24-06-2022

Ministerium: Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet

Journalnummer: Klima-, Energi- og Forsyningsmin.,
Energistyrelsen, j.nr. 2021-6698

Vejledning om spildevandsselskabers omkostninger til klimatilpasning, projekter uden for selskabernes egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt (Vejledning til omkostningsbekendtgørelsen) Energistyrelsen 24-06-2022

Indhold

1. Baggrund og indledning
 - 1.1. Politisk baggrund
 - 1.2. Opbygning af vejledningen
2. Overordnet om reglerne i omkostningsbekendtgørelsen
 - 2.1. Forholdet til øvrige regler
 - 2.2. Overordnet procesdiagram for omkostningsbekendtgørelsen regler
3. Anvendelsesområde og definitioner
 - 3.1. Anvendelsesområde
 - 3.2. Definitioner
 - 3.2.1. Spildevandsforsyningsselskaber
 - 3.2.2. Spildevand
 - 3.2.3. Klimatilpasning
 - 3.2.4. Serviceniveauer
4. Spildevandsforsyningsselskabers udgifter til klimatilpasning i forhold til håndtering af tag- og overfladevand
 - 4.0.1. Krav til klimatilpasningsprojekter efter kapitel 2
 - 4.1. Forpligtende serviceniveau
 - 4.1.1. Forhøjelse af det faktiske serviceniveau
 - 4.1.2. Kloakering af nye områder
 - 4.1.3. Højere serviceniveau end det forpligtende
 - 4.1.4. Dokumentation i forhold til forpligtende serviceniveau
 - 4.2. Supplerende tiltag
 - 4.2.1. Reduktion af skadesomkostninger
 - 4.2.2. Skal fremgå af spildevandsplan
 - 4.2.3. Skal udføres i sammenhæng med et hovedprojekt
 - 4.2.4. Skal indebære samfundsøkonomisk nettogevinst
 - 4.2.5. Dokumentation i forhold til supplerende tiltag
 - 4.3. Selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet
 - 4.4. Projekter med andet hovedformål
 - 4.4.1. Redegørelse for hovedformål
 - 4.4.2. Dokumentation for dimensionering
 - 4.4.3. Dokumentation og tilsyn i forhold til projekter med andet hovedformål
 - 4.5. Opfyldelse af flere formål
5. Spildevandsforsyningsselskabers projekter uden for deres egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt
 - 5.0.1. Krav til projekter efter kapitel 3
 - 5.0.2. Hvad forstås ved andre parter
 - 5.1. Projekttype 1: Anlæg med nytte for andre parter
 - 5.1.1. Hvad forstås ved nytte

- 5.2. Projekttype 2: Aftaler om højere serviceniveau end det forpligtende eller dyrere løsninger
 - 5.2.1. Projekttype 2A: Højere serviceniveau
 - 5.2.2. Projekttype 2B: Dyrere løsning
- 5.3. Projekttype 3: Projekter i vandløb og åbne anlæg på fremmed grund
- 6. Selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet
 - 6.0.1. Procesdiagram for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet
 - 6.1. Bekendtgørelsens bilag 1 om selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet
 - 6.2. Overordnede krav vedrørende selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet
 - 6.2.1. Tilvejebringelse af dokumentationen
 - 6.2.2. Omfang af dokumentation
 - 6.3. Krav til alternative løsningstiltag
 - 6.3.1. Alternativløsninger
 - 6.3.2. Særligt for visse klimatilpasningsprojekter
 - 6.4. Dokumentation i forhold til selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet
 - 6.5. Projekter, der opfylder flere mål for spildevandsforsyningsselskabet
 - 6.6. Beregningsprincipper
 - 6.6.1. Metode til sammenligning af forskellige løsningstiltag
- 7. Krav til aftaler
 - 7.1. Aftaledel 1: Projektets formål m.v.
 - 7.2. Aftaledel 2: Parternes varetægelse af etablering, drift m.v.
 - 7.3. Aftaledel 3: Sikring af anlæggets funktion m.v.
 - 7.4. Aftaledel 4: Fordeling af omkostninger mellem parterne
 - 7.5. Aftaledel 5: Meromkostninger afholdt af andre parter
 - 7.6. Aftaledel 6: Evt. betaling fra selskabet til andre parter
 - 7.7. Aftaledel 7: Fordeling af risiko
 - 7.8. Aftaledel 8: Opsigelse af aftalen
 - 7.9. Aftaledel 9: Ophør af projektet
 - 7.10. Offentliggørelse af aftale og redegørelser vedrørende omkostningsfordeling
 - 7.11. Ændringer af aftaler
 - 7.12. Skabelon for skriftlige aftaler
- 8. Omkostningsfordeling
 - 8.0.1. Overordnet om omkostningsfordeling
 - 8.0.2. Hovedvirksomhed og tilknyttet virksomhed
 - 8.1. Omkostningsfordeling spildevandsforsyningsselskaber imellem
 - 8.2. Omkostningsfordeling for projekttype 1
 - 8.3. Omkostningsfordeling for projekttype 2
 - 8.4. Omkostningsfordeling for projekttype 3
 - 8.5. Fordeling af risiko for uforudsete fordyrelser
 - 8.6. Dokumentation i forhold til omkostningsfordeling
 - 8.7. Nødvendige omkostninger i forbindelse med projekter
 - 8.7.1. Nødvendige omkostninger og nytte for andre parter
 - 8.7.2. Indpasning af anlæg i eksisterende rammer
 - 8.7.3. Retablering til samme stand som inden projektstart
 - 8.7.4. Nødvendige ændringer af eksisterende anlæg
 - 8.7.5. Overholdelse af øvrige krav eller standarder
 - 8.7.6. Planlægning, forberedelse og logistik m.v.
 - 8.7.7. Andet

- 8.7.8. Ikke-nødvendige omkostninger
- 9. Undtagelser fra regler i lov om vandløb
- 10. Tilsyn
 - 10.1. Forsyningssekretariatets tilsyn
 - 10.2. Dokumentation og Forsyningssekretariatets tilsyn med reglerne i kapitel 2
 - 10.2.1. Fastsættelse af serviceniveau
 - 10.2.2. Selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet
 - 10.2.3. Supplerende tiltag
 - 10.2.4. Projekter med andet hovedformål end klimatilpasning
 - 10.3. Dokumentation og Forsyningssekretariatets tilsyn med reglerne i kapitel 3
 - 10.3.1. Selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet
 - 10.3.2. Skriftlige aftaler
 - 10.3.3. Omkostningsfordeling
 - 10.4. Risiko- og stikprøvebaseret tilsyn
 - 10.5. Anmodning om udtalelse fra Forsyningssekretariatet
 - 10.6. Hvis Forsyningssekretariatet finder, at reglerne ikke er overholdt
- 11. Ikrafttræden og overgangsbestemmelser
 - 11.1. Påbegyndelseskravet i forbindelse med overgangsordningen
 - 11.1.1. Fysisk etablering af projektet
 - 11.1.2. Anmeldelse af påbegyndt etablering af projektet
 - 11.2. Ændringer af eksisterende aftaler under overgangsordningen
 - 11.2.1. Hvilke ændringer er omfattet
 - 11.2.2. Væsentlige omkostninger til det ændrede projekt før 1. januar 2021
 - 11.3. Fornyelse/reinvesteringer af anlæg omfattet af overgangsordningen
- 12. Øvrigt
 - 12.1. Klage- og dispensationsmuligheder
 - 12.2. Løbende status og evaluering

1. Baggrund og indledning

Denne vejledning uddyber reglerne i følgende:

- Lov om ændring af lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber m.v., lov om miljøbeskyttelse, vandsektorloven, lov om vandløb og lov om vandforsyning m.v. (Spildevandsforsyningsselskabers klimatilpasning, vandselskabernes foreninger til fremme af vandsektorens effektivitet og kvalitet m.v.) (lov nr. 2210 af 29. december 2020) Herefter omtalt som ”ændringsloven”. (Vejledningen omfatter dog ikke nye regler vedrørende foreninger til forbedring af vandsektorens effektivitet og kvalitet)
- Bekendtgørelse om spildevandsforsyningsselskabers omkostninger til klimatilpasning i forhold til tag- og overfladevand og omkostninger til projekter uden for selskabernes egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt (bekendtgørelse nr. 2275 af 29. december 2020 som ændret ved bekendtgørelse nr. 284 af 26. februar 2021) (Omkostningsbekendtgørelsen)

Herudover henviser vejledningen til følgende regler på Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets område:

- Lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber m.v. (lovbekendtgørelse nr. 1775 af 2. september 2021)
(Spildevandsbetalingsloven)
- Lov om vandsektorens organisering og økonomiske forhold (lovbekendtgørelse nr. 1693 af 16. august 2021)
(Vandsektorloven)
- Bekendtgørelse om økonomiske rammer for vandselskaber (bekendtgørelse nr. 2291 af 30. december 2020)
(ØR-bekendtgørelsen)

Vejledningen omfatter som udgangspunkt *ikke* reglerne på Miljøministeriets område, såsom:

- Bekendtgørelse om fastsættelse af serviceniveau m.v. for håndtering af tag- og overfladevand (bekendtgørelse nr. 2276 af 29. december 2020)
(Serviceniveaubekendtgørelsen).
Der henvises til Miljøstyrelsens vejledning til serviceniveaubekendtgørelsen (Vejledning nr. 57 af marts 2022) for dette område. (Bemærk dog relationen til Forsyningssekretariatets tilsyn med det fastsatte serviceniveau gennemgået i afsnit 4.1.4 og afsnit 10.2).
- Bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4 (bekendtgørelse nr. 1393 af 21. juni 2021)
(Spildevandsbekendtgørelsen)
- Lov om vandløb (lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019, som ændret ved lov nr. 2210 af 29. december 2020 og lov nr. 126 af 30. januar 2021)
(Vandløbsloven)
Bemærk dog relationen til enkelte dele gennemgået i afsnit 9)

Vejledningen er udtryk for Energistyrelsens fortolkning af de pågældende bestemmelser i lovgivningen. Indholdet er alene vejledende. I tilfælde af uenighed om forståelsen af reglerne træffes den endelige afgørelse af domstolene.

1.1. Politisk baggrund

Ændringsloven (medtilhørende bekendtgørelser etc.) har hovedsageligt baggrund i stemmeaftalen ”Aftale om spildevandsselskabers klimatilpasning” indgået i maj 2020. Ændringsloven introducerede et væsentligt og omfattende skift i det samlede regelsæt omkring spildevandsselskabers klimatilpasning og projekter med andre parter i øvrigt, herunder at reglerne blev harmoniseret, de tidligere særregler om medfinansiering bortfaldt, og tilsynet omkring spildevandsselskabernes projekter blev styrket. Nærværende vejledning skal ses i lys af dette omfattende skift i regelsættet.

1.2. Opbygning af vejledningen

Nærværende vejlednings opbygning i *afsnit* følger omkostningsbekendtgørelsens inddeling i 5 kapitler:

Kapitel 1: Anvendelsesområde og definitioner
Afsnit 3 i nærværende vejledning.

Kapitel 2: Spildevandsforsyningsselskabers udgifter til klimatilpasning i forhold til håndtering af tag- og overfladevand

Afsnit 4 i nærværende vejledning. Heri uddybes de regler, der knytter sig til spildevandsselskabernes klimatilpasningsprojekter.

Reglerne i bekendtgørelsens kapitel 2 suppleres af reglerne i kapitel 3, således at et projekt omfattet af kapitel 2 også kan være omfattet af kapitel 3.

Kapitel 3: Spildevandsforsyningsselskabers projekter uden for deres egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt

Afsnit 5, 6, 7, 8 og 9 i nærværende vejledning. Heri uddybes de regler, der knytter sig til spildevandsselskabernes projekter uden for deres egne anlæg og med andre parter.

Afsnit 5 uddyber, hvilke typer projekter der er omfattet af kapitel 3.

Afsnit 6 uddyber reglerne om selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet.

Afsnit 7 uddyber reglerne om aftaler.

Afsnit 8 uddyber reglerne om omkostningsfordeling.

Afsnit 9 uddyber relationen til visse bestemmelser i vandløbsloven.

Reglerne i bekendtgørelsens kapitel 3 suppleres af reglerne i kapitel 2, således at et projekt omfattet af kapitel 3 også kan være omfattet af kapitel 2.

Kapitel 4: Tilsyn

Afsnit 10 i nærværende vejledning. Heri uddybes reglerne om Forsyningssekretariatets tilsyn og spildevandsforsyningsselskabernes dokumentation.

Kapitel 5: Ikrafttræden og overgangsbestemmelser

Afsnit 11 i nærværende vejledning. Heri uddybes de regler, der knytter sig til ikrafttræden af omkostningsbekendtgørelsen, herunder overgangsordningen.

I hvert afsnit er dokumentationskravene for den pågældende del af reglerne samlet i et enkelt underafsnit.

2. Overordnet om reglerne i omkostningsbekendtgørelsen

Reglerne i omkostningsbekendtgørelsen vedrører, hvilke omkostninger spildevandsforsyningsselskabet lovligt kan takstfinansiere i forbindelse med projekter i henhold til spildevandsbetalingsloven, dvs., hvilke omkostninger selskabet må indregne i bidragene efter lovens § 1, stk. 4. Hvorvidt selskabet kan få tillæg til indtægtsrammen følger af reglerne i ØR-bekendtgørelsen, der ikke gennemgås nærmere i nærværende vejledning.

Det er i den forbindelse vigtigt at understrege, at omkostningsbekendtgørelsens regler omfatter en lang række af selskabernes projekter ud over klimatilpasningsprojekter som beskrevet nedenfor.

Udgangspunktet er, at alle spildevandsforsyningsselskabets omkostninger til projekter, herunder klimatilpasningsprojekter, fra og med 1. januar 2021 skal overholde reglerne i omkostningsbekendtgørelsen. Der er dog mulighed for, at konkrete projekter, der opfylder visse betingelser, i en begrænset periode kan gennemføres efter de hidtil gældende regler - den såkaldte overgangsordning. Der henvises til Vejledning til overgangsordning for nye regler for spildevandsselskabers klimatilpasning m.v. (vejledning nr. 9251 af 9. april 2021) og afsnit 11 i nærværende vejledning, hvor visse emner i relation til overgangsordningen er uddybet.

Omkostningsbekendtgørelsen indeholder overordnet fire elementer eller krav, jf. figur 1 (bemærk at et projekt kan være omfattet af flere af disse krav, afhængig af projektets kategori):

- **Serviceniveau:** Serviceniveauet for projekter omfattet af dette krav (klimatilpasningsprojekter) skal følge reglerne for fastsættelse af serviceniveau i Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse. Uddybes i afsnit 4.
- **Selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet:** Selskabet skal for projekter omfattet af dette krav dokumentere, at løsninger er omkostningseffektive for selskabet og dermed forbrugerne. Uddybes i afsnit 6.
- **Aftale:** Selskabet skal for projekter omfattet af dette krav indgå en skriftlig aftale, som indeholder bestemte punkter, med andre parter. Uddybes i afsnit 7.
- **Omkostningsfordeling:** Omkostningerne for projekter omfattet af dette krav skal fordeles mellem selskab og andre parter efter nytte. Uddybes i afsnit 8.

Omkostningsbekendtgørelsen inddeler overordnet projekter i kategorier, jf. figur 1 (bemærk at et projekt kan tilhøre flere kategorier og i så fald vil være omfattet af alle kravene for de relevante kategorier):

- **Omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2 - Klimatilpasningsprojekter:**
 - Projekter der hæver det faktiske serviceniveau. Uddybet i afsnit 4.1.1
 - Projekter med kloakering af nye områder for tag- og overfladevand. Uddybet i afsnit 4.1.2
 - Projekter der reducerer skadesomkostninger fra tag- og overfladevand (supplerende tiltag). Uddybet i afsnit 4.2
- **Omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3 - Projekter uden for selskabernes egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt:**
 - Projekttype 1: Projekter med nytte for andre parter. Uddybet i afsnit 5.1
 - Projekttype 2: Projekter med forhøjet serviceniveau eller dyrere løsning. Uddybet i afsnit 5.2
 - Projekttype 3: Projekter i vandløb og åbne anlæg til tag- og overfladevand på fremmed grund. Uddybet i afsnit 5.3

Krav om:	Service-niveau	Omkostnings-fordeling	Aftale	Selskabsøkonomisk om-kostningseffektivitet
Projekter omfattet af kapitel 2 - Klimatilpasningsprojekter:				
Der hæver det faktiske serviceniveau	X			X
Ny kloakering for tag- og overfladevand	X			X
Der reducerer skadesomkostninger fra tag- og overfladevand	X			X
Projekter omfattet af kapitel 3 - Projekter uden for selskabernes egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt:				
Type 1: Med nytte for andre parter		X	X	X
Type 2: Med forhøjet serviceniveau eller dyrere løsning		X	X	X

Type 3: I vandløb og åbne anlæg til tag- og overfladevand på fremmed grund		X	X	X
Projekter ikke omfattet af <i>hverken</i> kapitel 2 <i>eller</i> kapitel 3:				
Ikke omfattet af omkostningsbekendtgørelsens regler				

Figur 1: Omkostningsbekendtgørelsens inddeling i kategorier og hvilke elementer, der gælder for de pågældende kategorier. Bemærk at et projekt kan være omfattet af *både* kapitel 2 og 3.

De enkelte elementer og kategorier beskrives i de efterfølgende afsnit.

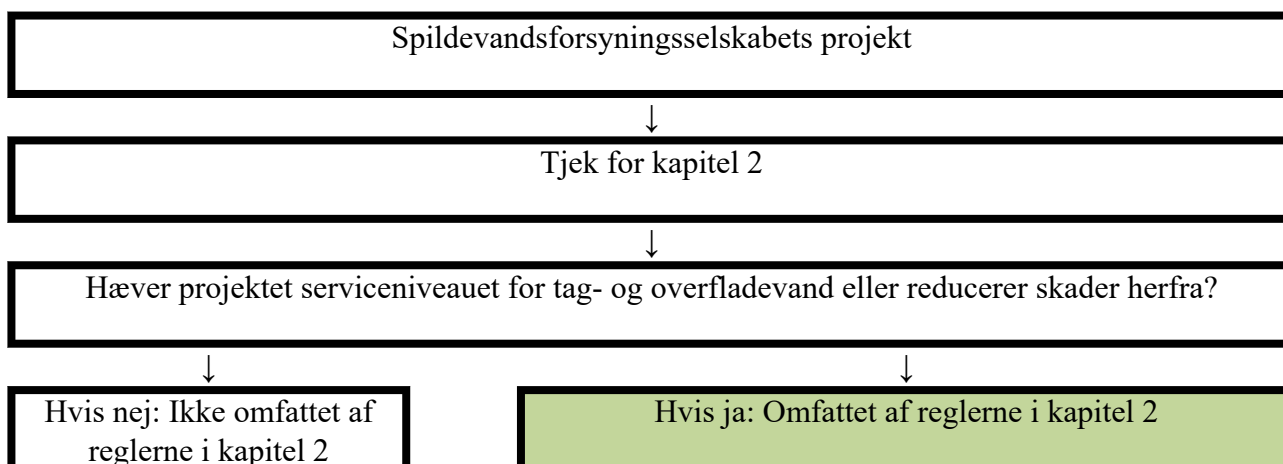
2.1 Forholdet til øvrige regler

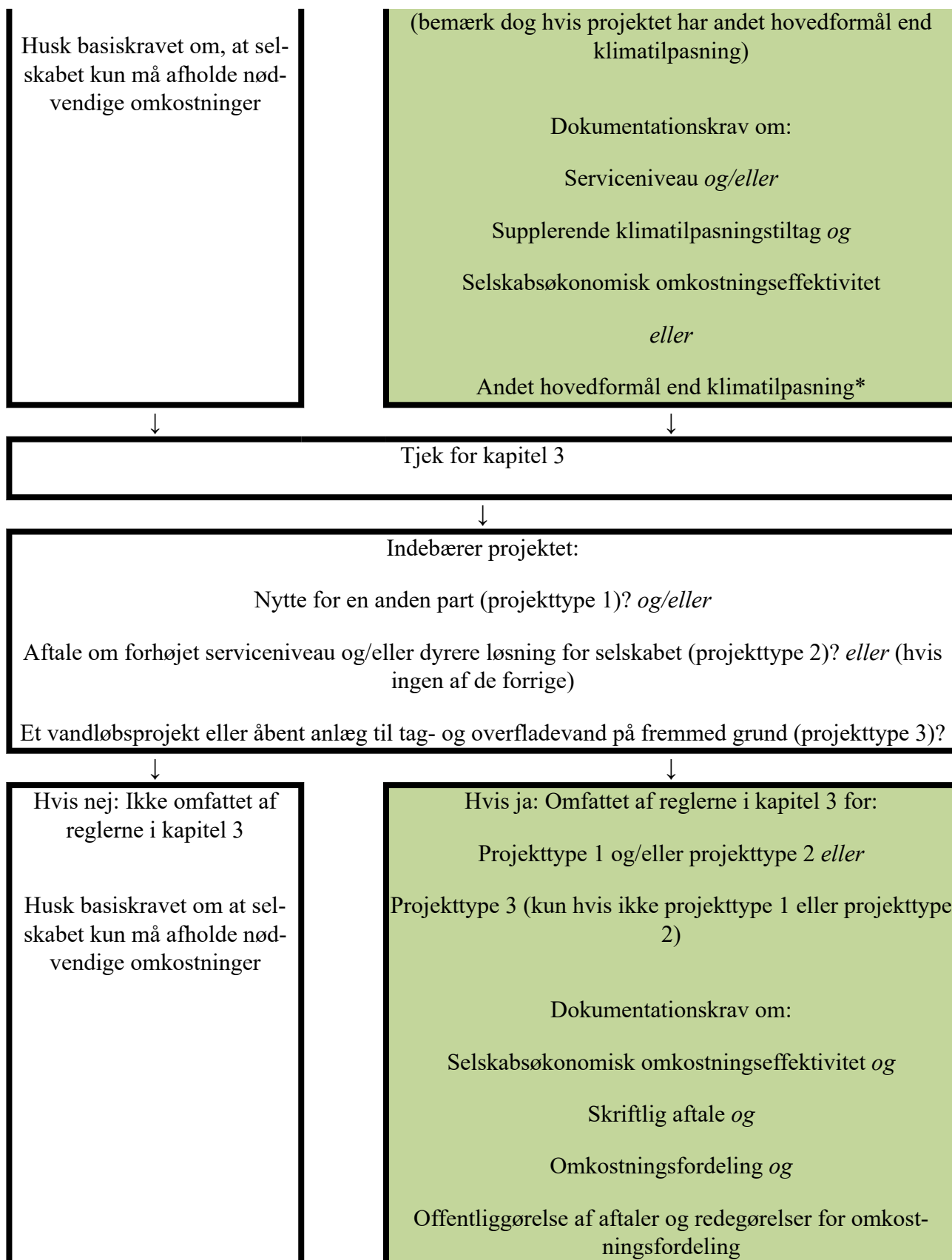
Det skal bemærkes, at omkostningsbekendtgørelsens regler ikke ændrer ved øvrige regelsæt ud over hvad der specifikt er nævnt (herunder enkelte konkrete regler i vandløbsloven jf. afsnit 9). Regler vedrørende miljøvurdering af planer og konkrete projekter, udstedelse og overholdelse af udledningstilladelser, overholdelse af vandløbsregulativer, pålæg fra myndigheden om at bidrage til vandløbsreguleringsprojekter og kystbeskyttelsesprojekter, udstrækningen af spildevandsforsyningsselskabers forsyningspligt osv. er således fortsat de samme.

Dette omfatter bl.a. spildevandsforsyningsselskabets forsyningspligt for en konkret ejendom, der fortsat som udgangspunkt går til grundgrænsen, jf. miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 4. Selskabet kan således fortsat ikke finansiere løsninger, hvor tag- og overfladevandet fra en ejendom afledes på anden måde end til selskabets anlæg, f.eks. ved nedsivning, og derfor ikke er selskabets ansvar. Dette gælder også, selv om vandet, hvis det ikke var blevet afledt på anden måde, ville være blevet afledt til selskabets anlæg. Tilsvarende kan selskabet f.eks. heller ikke finansiere anlæg, som forsinket en ejendoms tag- og overfladevand, *før* dette afledes til selskabet. Selskabet kan heller ikke indgå aftale med en part om udføre ovennævnte løsninger, herunder drift af sådanne løsninger, mod betaling, med mindre det sker i medfør af reglerne om tilknyttet virksomhed.

2.2 Overordnet procesdiagram for omkostningsbekendtgørelsen regler

På næste side ses et overordnet procesdiagram for omkostningsbekendtgørelsens regler og dokumentationskrav.

*: Bemærk at supplerende tiltag kan kombineres med projekter, der har andet hovedformål end klimatilpasning.

Figur 2: Skitseret flowdiagram til at identificere de overordnede regler og dokumentationskrav i omkostningsbekendtgørelsen, et projekt kan være omfattet af. Bemærk at flowdiagrammet ikke indeholder alle detaljer, der er beskrevet nærmere i de relevante afsnit i vejledningen.

3. Anvendelsesområde og definitioner

Omkostningsbekendtgørelsens kapitel 1

I dette afsnit gennemgås omkostningsbekendtgørelsens anvendelsesområde og en række definitioner af udtryk og elementer, der anvendes i vejledningen.

3.1. Anvendelsesområde

Omkostningsbekendtgørelsen fastsætter regler for, hvilke krav spildevandsforsyningsselskaber skal overholde for at måtte indregne investeringer (herunder drift, vedligehold etc.) i klimatilpasningsprojekter (bekendtgørelsens kapitel 2) og projekter uden for deres egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt (bekendtgørelsens kapitel 3) i selskabets bidrag efter § 1, stk. 4, i spildevandsbetalingsloven, dvs. hvad selskaberne må takstfinansiere.

Bekendtgørelsen fastsætter således ikke regler for hvorledes andre parter, såsom kommuner, virksomheder eller private, finansierer sådanne projekter.

Det bemærkes, at bekendtgørelsens regler ikke kun omfatter klimatilpasningsprojekter, men en lang række andre af spildevandsforsyningsselskabernes projekttyper jf. bekendtgørelsens kapitel 3 (uddybnet i afsnit 5).

3.2 Definitioner

3.2.1. Spildevandsforsyningsselskaber

Der henvises til definitionen i spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 2, hvorefter der ved spildevandsforsyningsselskaber, medmindre andet er angivet, forstås sådanne spildevandsforsyningsselskaber, der er omfattet af § 2, stk. 1, i lov om vandsektorens organisering og økonomiske forhold.

3.2.2 Spildevand

Der henvises til definitionen i Miljøministeriets spildevandsbekendtgørelse § 4.

3.2.3. Klimatilpasning

Klimatilpasning omfatter i omkostningsbekendtgørelsen:

- projekter til forhøjelse af det faktiske serviceniveau i forhold til håndtering af tag- og overfladevand
- projekter med kloakering af et område, der ikke tidligere har været kloakeret, fsva. håndtering af tag- og overfladevand
- tiltag, som har til formål at reducere skadesomkostningerne fra tag- og overfladevand (kaldet supplerende tiltag)

Dette inkluderer dermed også projekter til opnåelse af et serviceniveau for tag- og overfladevand, der ikke er højere end hhv. 5 og 10 år for hhv. fællessystemer og separat regnvandskloak, jf. Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse.

Dette inkluderer dog *ikke* projekter med et andet hovedformål, der har en afledt effekt på håndtering af tag- og overfladevand. Se mere i afsnit 4 om klimatilpasningsprojekter.

3.2.4. Serviceniveauer

For serviceniveau for tag- og overfladevand henvises til definitionen i Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse § 2, stk. 1.

Herudover kan et serviceniveau også omfatte andet spildevand end tag- og overfladevand. Hvorledes et sådan serviceniveau angives og fastsættes afhænger af de konkrete forhold.

I denne vejledning anvendes en række forskellige varianter af begrebet serviceniveau:

- Faktisk serviceniveau: Det eksisterende serviceniveau, f.eks. for tag- og overfladevand. Især for ældre systemer vil det faktiske serviceniveau for tag- og overfladevand ofte ligge under det oprindeligt dimensionerede serviceniveau, f.eks. pga. øgede regnmængder, fortætning og øget befæstelsesgrad i oplandet. Se bl.a. mere i afsnit 4.1.1 om serviceniveauer.
- Forpligtende serviceniveau: For tag- og overfladevand det serviceniveau for tag- og overfladevand, der er fastsat af enten kommunalbestyrelsen eller spildevandsforsyningsselskabet, jf. Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse. For andet spildevand vil det afhænge af de konkrete forhold, det kan f.eks. være en overløbsfrekvens fastsat i en udledningstilladelse til et overløbsbygværk.
- Aftale om forhøjet serviceniveau: Spildevandsselskabet kan indgå aftale med en anden part om mod betaling af meromkostningerne at etablere og drive et lokalt serviceniveau, der er højere end det forpligtende serviceniveau. Dette kan omfatte såvel tag- og overfladevand som andre typer spildevand. Se bl.a. mere i afsnit 5.2 om aftaler om forhøjet serviceniveau.
- Forhøjelse af serviceniveauet: Når etablering af et projekt medfører, at det faktiske serviceniveau hæves. For tag- og overfladevand når serviceniveauet for et givet område hæves, se bl.a. mere i afsnit 4.1 om klimatilpasning. For andet spildevand kan det f.eks. være hvis projektet medfører, at overløbsfrekvensen for et overløbsbygværk reduceres.

4. Spildevandsforsyningsselskabers udgifter til klimatilpasning i forhold til håndtering af tag- og overfladevand

Omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2

I dette afsnit gennemgås de regler, der gælder for selskabernes udgifter til klimatilpasningsprojekter. Først gennemgås hvad der forstås ved klimatilpasningsprojekter, hvorefter de krav, der gælder for denne type projekter, gennemgås. Det bemærkes, at et klimatilpasningsprojekt også samtidig kan være omfattet af reglerne i bekendtgørelsens kapitel 3, som gennemgås i afsnit 5.

Ved klimatilpasningsprojekter forstås i denne sammenhæng:

- projekter til forhøjelse af det faktiske serviceniveau i forhold til håndtering af tag- og overfladevand, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 1
- projekter med kloakering af et område, der ikke tidligere har været kloakeret, fsva. håndtering af tag- og overfladevand, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 2
- tiltag, som har til formål at reducere skadesomkostningerne fra tag- og overfladevand, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 4 (herefter kaldet supplerende tiltag)

Dette inkluderer dermed også projekter til opnåelse af et serviceniveau for tag- og overfladevand, der ikke er højere end hhv. 5 og 10 år for hhv. fællessystemer og separat regnvandskloak, jf. Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse.

Dette inkluderer dog *ikke* projekter med et andet hovedformål, der har en afledt effekt på håndtering af tag- og overfladevand, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 5.

Kategorierne er uddybet i de efterfølgende afsnit.

Det følger af ovenstående liste, at bl.a. følgende i denne sammenhæng *ikke* anses for klimatilpasning:

- Projekter, der ikke forhøjer det faktiske serviceniveau (dvs. det i praksis eksisterende, se afsnit 3.2.4) for tag- og overfladevand eller reducerer skadesomkostningerne fra tag- og overfladevand.
- Projekter eller dele heraf, der ikke håndterer tag- og overfladevand, f.eks. separat spildevandskloak.

Projekter, der ikke er klimatilpasning, er ikke omfattet af reglerne i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2. Sådanne projekter kan dog fortsat være omfattet af reglerne i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3 afhængig af projekttypen, hvilket er uddybet i afsnit 5. Klimatilpasningsprojekter, som er omfattet af bekendtgørelsens kapitel 3, skal også opfylde kravene i kapitel 3.

4.0.1 Krav til klimatilpasningsprojekter efter kapitel 2

Spildevandsforsyningsselskabets klimatilpasningsprojekter er omfattet af følgende krav jf. omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2:

- Forpligtende serviceniveau: Selskabet kan alene indregne udgifter til forhøjelse til eller opnåelse af det *forpligtende serviceniveau*, uddybet i afsnit 4.1 – se dog reglerne vedrørende *supplerende tiltag* i afsnit 4.2.
- Selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet: Selskabet skal dokumentere *selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet* for den valgte løsning. Uddybet i afsnit 4.3.

Kravene uddybes i ovennævnte efterfølgende afsnit.

Herudover *kan* selskabets klimatilpasningsprojekter være omfattet af krav til aftale og omkostningsfordeling jf. omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3, hvilket gennemgås i afsnit 5.

4.1. Forpligtende serviceniveau

Med forpligtende serviceniveau forstås her det serviceniveau for tag- og overfladevand, der er fastsat af enten kommunalbestyrelsen eller spildevandsforsyningsselskabet, jf. Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse. Se nærmere herom i Miljøstyrelsens vejledning til serviceniveaubekendtgørelsen, herunder hvilke krav der er til spildevandsforsyningsselskaber, såfremt kommunen ikke har fastsat et serviceniveau eller overladt opgaven til selskabet. Bemærk i den forbindelse, at kravet om beregning af samfundsøkonomisk hensigtsmæssighed til fastsættelse af serviceniveauet ikke omfatter projekter med et serviceniveau, der ikke overstiger en 5-års regn hændelse i separatkloakerede områder og en 10-års regn hændelse i fælleskloakerede områder (også disse projekter anses dog for klimatilpasningsprojekter i henhold til omkostningsbekendtgørelsens regler og er omfattet af de øvrige krav).

Hvis kommunalbestyrelsen i spildevandsplanen har fastsat serviceniveauer for kommunale adgangsveje til kritiske sundhedsfunktioner jf. serviceniveaubekendtgørelsen, er dette konkrete serviceniveau ligeledes forpligtende for selskabet.

4.1.1. Forhøjelse af det faktiske serviceniveau

Spildevandsforsyningsselskabet må alene i bidrag efter spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 4, 1. pkt. indregne (dvs. takstfinansiere) de udgifter, der er nødvendige for at forhøje det faktiske, eksisterende serviceniveau for tag- og overfladevand op til det forpligtende serviceniveau, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 1.

4.1.2. Kloakering af nye områder

Spildevandsforsyningsselskabet må alene i bidrag efter spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 4, 1. pkt. indregne (dvs. takstfinansiere) de udgifter, der er nødvendige for at opnå det forpligtende serviceniveau i det nye område, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 2

4.1.3. Højere serviceniveau end det forpligtende

Spildevandsforsyningsselskabet må, efter frivillig aftale med en eller flere parter, etablere og drive anlæg med et højere serviceniveau end det forpligtende serviceniveau, jf. spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 5. Selskabet må dog fortsat kun afholde omkostninger svarende til opnåelse af det forpligtende serviceniveau, dvs. at andre parter skal afholde de meromkostninger til etablering og drift af anlægget, der er forbundet med det forhøjede serviceniveau. Uddybet i afsnit 5.3.1.

4.1.4. Dokumentation i forhold til forpligtende serviceniveau

Spildevandsforsyningsselskabet skal i forhold til det forpligtende serviceniveau kunne dokumentere følgende:

- Første gang selskabet søger om tillæg (eller forhåndsgodkendelse heraf) til et projekt, der tager sigte på at opnå det fastsatte serviceniveau for håndtering af tag- og overfladevand for et givent område, jf. reglerne i Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse, fører Forsyningssekretariatet tilsyn med, at metoden i serviceniveaubekendtgørelse er fulgt og at projektet tager sigte på at opnå det fastsatte serviceniveau, jf. ØR-bekendtgørelsens § 18, stk. 5. Jf. serviceniveaubekendtgørelsen har kommunen hhv. selskabet pligt til at offentliggøre en række informationer om fastsættelsen af serviceniveauet for tag- og overfladevand på hjemmesiden. Dokumentationen herfor kan således f.eks. være et link til den pågældende hjemmeside.
- Ved efterfølgende ansøgninger om tillæg (eller forhåndsgodkendelser heraf) til et projekt, der tager sigte på at opnå det fastsatte serviceniveau for håndtering af tag- og overfladevand for det pågældende område, fører Forsyningssekretariatet som udgangspunkt ikke tilsyn med, at metoden er fulgt. Dokumentationen herfor kan f.eks. være et link og en henvisning til en gældende spildevandsplan, hvor serviceniveauet er fastsat, hjemmeside med informationer om fastsættelsen af serviceniveauet (jf. ovenfor) eller reference til tidligere indsendt dokumentation vedrørende fastsættelse af serviceniveauet for det pågældende område.

Hvis selskabet ikke søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af tillæg til projektet, fører Forsyningssekretariatet ikke tilsyn hermed (men selskabet er fortsat forpligtet til at overholde kravene).

Se desuden afsnit 10 om Forsyningssekretariatets tilsyn.

4.2 Supplerende tiltag

Supplerende tiltag er tiltag, der har til formål at reducere skadesomkostningerne fra tag- og overfladevand, men uden at serviceniveauet øges, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 4.

Supplerende tiltag vil typisk bestå af mindre justeringer af eller tilføjelser til eksisterende infrastruktur, f.eks. ved at eksisterende kantsten/fortov hæves i forbindelse med spildevandsforsyningsselskabets øvrige anlægsaktiviteter, f.eks. separering af eksisterende fælleskloak, for derigennem at reducere konkrete

skader umiddelbart omkring tiltaget. Tiltagene er typisk kendetegnet ved, at skadesreduktionen kan opnås forholdsvist billigt. Supplerende tiltag kan derfor i de relevante tilfælde være en hensigtsmæssig måde at reducere skadesomkostninger på, som supplement eller alternativ til at øge serviceniveauet generelt for et område.

For at spildevandsforsyningsselskabet må lave supplerende tiltag, skal følgende betingelser være opfyldt:

1. Det supplerende tiltag må ikke have til formål at øge serviceniveauet for håndtering af tag- og overfladevand for området generelt.
2. Det skal fremgå af kommunens spildevandsplan, at selskabet generelt må udføre supplerende tiltag.
3. Det supplerende tiltag skal udføres i sammenhæng med et andet af selskabets anlægsprojekter (*hovedprojektet*), og anlægsomkostningerne til de supplerende tiltag må højst udgøre 5 pct. af anlægsomkostningerne til hovedprojektet.
4. Selskabet skal dokumentere, at det supplerende tiltag indebærer en samfundsøkonomisk nettogevinst.
5. Selskabet skal dokumentere, at det supplerende tiltag er selskabsøkonomisk omkostningseffektivt.

Betingelserne er uddybet i de efterfølgende afsnit (bemærk at pkt. 5 er uddybet i afsnit 4.3).

Bemærk at supplerende tiltag – ligesom andre klimatilpasningsprojekter (og andre projekter i øvrigt) – også kan være omfattet af reglerne i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3, således at der f.eks. er krav til omkostningsfordeling og skriftlig aftale, som uddybet i afsnit 5.

4.2.1 Reduktion af skadesomkostninger

Supplerende tiltag må *ikke* have til formål at øge serviceniveauet for tag- og overfladevand for området generelt, f.eks. for en bydel eller for et vandopland fastsat ud fra Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse. Formålet med supplerende tiltag er i stedet at reducere skadesomkostningerne for et afgrænset, mindre område, f.eks. en eller flere konkrete ejendomme.

4.2.2 Skal fremgå af spildevandsplan

Det skal fremgå af kommunalbestyrelsens spildevandsplan, at spildevandsforsyningsselskabet generelt må udføre supplerende tiltag efter omkostningsbekendtgørelsens regler, jf. § 6, nr. 5, i Miljøministeriets spildevandsbekendtgørelse.

Det følger af kravene, at det skal være en gældende spildevandsplan (eller et tillæg hertil). Ligeledes følger det af reguleringen, at spildevandsplanen konkret skal henvise til omkostningsbekendtgørelsens regler om supplerende tiltag (§ 3, stk. 4) eller til § 6, nr. 5, i Miljøministeriets spildevandsbekendtgørelse. Endelig skal det bemærkes, at spildevandsplanen ikke skal henvise til de enkelte hovedprojekter eller konkrete supplerende tiltag, da der er tale om en overordnet tilladelse til, at spildevandsforsyningsselskabet helt generelt anvender supplerende tiltag, hvor det kan vise sig relevant inden for de 5 kriterier angivet i omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 4, jf. afsnit 4.2. Da spildevandsplanen skal tillade selskabet *generelt* at udføre supplerende tiltag, følger det, at kommunalbestyrelsen ikke kan begrænse anvendelsen af supplerende tiltag i spildevandsplanen f.eks. geografisk eller i relation til konkrete hovedprojekter.

Det følger desuden af formuleringen om, at spildevandsforsyningsselskabet generelt *må* udføre supplerende tiltag, at det er frivilligt for selskabet, om det vil benytte sig af muligheden. En anden part, f.eks. kommunen, kan således ikke *pålægge* selskabet at benytte sig af muligheden for at etablere supplerende tiltag, hverken konkret eller generelt.

4.2.3 Skal udføres i sammenhæng med et hovedprojekt

Supplerende tiltag skal udføres *i forbindelse* med et af *spildevandsforsyningsselskabets anlægsprojekter*, kaldet hovedprojektet (i denne sammenhæng kan selskabets andel af et medfinansieringsprojekt også anses for at være selskabets projekt). Med forbindelse forstås, at der er en umiddelbar og naturlig sammenhæng, således at de supplerende tiltag etableres inden for samme projekt/arbejdsområde og inden for samme tidsramme som hovedprojektet. Supplerende tiltag kan ikke udføres uden relation til et anlægsprojekt. Ligeledes følger det, at supplerende tiltag ikke kan udføres i forbindelse med anlægsprojekter, selskabet ikke i øvrigt er en del af, f.eks. en privat bygherres byggeri. Selskabets anlægsprojekt kan godt være i samarbejde med andre parter, men *hovedprojektet* anses i denne sammenhæng kun som selskabets andel af et sådant fælles anlægsprojekt.

Samtidig må de supplerende tiltag kun være af begrænset omfang set i forhold til hovedprojektet. Selskabets anlægsomkostninger til de supplerende tiltag må tilsammen højst udgøre 5 pct. af selskabets anlægsomkostningerne til hovedprojektet, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 4, nr. 3.

Udgangspunktet for grænsen på 5 pct. vil af praktiske årsager være spildevandsforsyningsselskabets budgetterede omkostninger. Hvis de faktiske omkostninger til hovedprojektet på grund af uforudsete, udefrakommende forhold afviger fra de omkostninger, der er lagt til grund for omfanget af supplerende tiltag, påvirker det ikke vurderingen af, om grænsen på 5 pct. er overholdt.

Ændrede omkostninger som følge af, hvad der kan karakteriseres som forudsigelige forhold eller pga. forhold, der ikke kan anses for udefrakommende for spildevandsforsyningsselskabet, påvirker derimod vurderingen af, om 5 pct. grænsen er overholdt. Dvs. hvis selskabet kan anses for på forhånd at have haft kendskab til de forhold, der medfører ændrede omkostninger, eller at de hidrører fra ændringer af projektet, der ligger inden for selskabets kontrol, kan det medføre, at det er de faktiske omkostninger, der lægges til grund for vurderingen af, om 5 pct. grænsen er overholdt.

4.2.4 Skal indebære samfundsøkonomisk nettogevinst

Spildevandsforsyningsselskabet skal dokumentere, at det supplerende tiltag indebærer en samfundsøkonomisk nettogevinst. Selskabet skal anvende de beregningsmetoder, som fremgår af bilag 1 i Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse.

Spildevandsforsyningsselskabet skal dokumentere en samfundsøkonomisk *nettogevinst* ved det supplerende tiltag jf. omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 4, nr. 4. Der er ikke krav til størrelsen af denne nettogevinst (ud over at den er positiv). Selskabet skal derimod ikke beregne et serviceniveau. Når selskabet anvender *beregningsmetoden* i serviceniveaubekendtgørelsens bilag 1, skal selskabet således *ikke*:

- Regne på mindst to forskellige løsningstiltag (se dog dokumentation for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet i afsnit 6)
- Regne på mindst to serviceniveauer per løsningstiltag
- Udføre en følsomhedsanalyse

Selskabet skal fortsat anvende de trin i serviceniveaubekendtgørelsens bilag 1, der er en forudsætning for at kunne beregne en nettogevinst af det konkrete supplerende tiltag. Proportionalitetsprincippet tilsiger i denne sammenhæng, at selskabets ressourceforbrug til beregning af nettogevinsten ved det supplerende tiltag bør stå mål med selskabets omkostninger til det supplerende tiltag. Detaljeringsgraden af de enkelte trin i beregningerne af nettogevinsten kan således afhænge af omkostningernes omfang/størrelse.

4.2.5. Dokumentation i forhold til supplerende tiltag

Spildevandsforsyningsselskabet skal i forhold til supplerende tiltag dokumentere følgende:

- At tiltaget indebærer samfundsøkonomisk nettogevinst i form af en beregning eller overslag udført efter beregningsmetoden i serviceniveaubekendtgørelsens bilag 1.
- At der er valgt en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning jf. afsnit 4.3. Denne dokumentation er beskrevet nærmere i afsnit 6.

Herudover skal selskabet overholde følgende krav:

- Projektet må ikke øge serviceniveauet for tag- og overfladevand for området generelt. Det kan f.eks. dokumenteres vha. en redegørelse, der viser (f.eks. vha. kortmateriale), at det supplerende tiltag reducerer skadesomkostninger i et afgrænset område og ikke hæver serviceniveauet generelt.
- Det skal fremgå af en gældende spildevandsplan (eller tillæg hertil), at selskabet må udføre supplerende tiltag. Det kan f.eks. dokumenteres vha. et link og en henvisning til den gældende spildevandsplan, hvoraf det fremgår.
- Tiltaget udføres i sammenhæng med et hovedprojekt, og at loftet på 5 pct. er overholdt. Det kan f.eks. dokumenteres vha. en redegørelse for hovedprojektet og angivelse af det økonomiske omfang af hhv. selskabets andel af hovedprojektet og summen af alle de supplerende tiltag i forbindelse med hovedprojektet.

Hvis selskabet søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af tillæg til projektet, skal dokumentationen indsendes i forbindelse hermed.

Hvis selskabet ikke søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af projektet, fører Forsyningssekretariatet ikke tilsyn hermed (men selskabet er fortsat forpligtet til at udarbejde dokumentationen). Det bemærkes dog generelt, at kommunen kan bede selskabet om dokumentationen i forbindelse med takstgodkendelser i de tilfælde, hvor Forsyningssekretariatet ikke fører tilsyn.

Se desuden afsnit 10 om Forsyningssekretariatets tilsyn.

4.3 Selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet

Spildevandsforsyningsselskabet skal dokumentere, at der er valgt en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning til opnåelse af serviceniveauet. Ligeledes skal selskabet i forbindelse med supplerende tiltag dokumentere, at det supplerende tiltag er selskabsøkonomisk omkostningseffektivt. Reglerne fremgår af omkostningsbekendtgørelsens bilag 1 og er uddybet i afsnit 6, herunder dokumentationskravene.

4.4. Projekter med andet hovedformål

Et projekt, der som *afledt effekt* medfører et højere serviceniveau for tag- og overfladevand eller afværge skadesomkostninger, er på visse betingelser fritaget fra kravene i omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 1-4.

Et eksempel kan være et projekt, hvor en del af regnvandet afkobles fra et fælleskloakeret område via et separeringsprojekt med det hovedformål at reducere overløb fra fælleskloakken ned til et mål fastsat i den kommunale spildevandsplan. Sådan et projekt kan have en afledt klimatilpasningseffekt, idet de resterende ejendomme tilsluttet fælleskloakken efter afkoblingen kan opleve færre oversvømmelser og dermed forhøjet serviceniveau.

Det er en forudsætning for, at udgifter til projekter er undtaget fra kravene i § 3, stk. 1-4, at:

- hovedformålet med projektet er at leve op til et andet statsligt eller kommunalt fastsat, pålagt eller godkendt mål og
- tiltaget ikke er dimensioneret større end nødvendigt for at leve op til det statsligt eller kommunalt fastsatte, pålagte eller godkendte mål

Spildevandsforsyningsselskabet skal redegøre for, hvad hovedformålet er, og dokumentere, at tiltaget ikke er dimensioneret større end nødvendigt (uddyb i de efterfølgende afsnit).

Projekter med andet hovedformål, der opfylder betingelserne her, kan kombineres med supplerende tiltag jf. afsnit 4.2, hvis betingelserne herfor er opfyldt. Ligeledes skal sådanne projekter, såfremt de er omfattet af omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3, opfylde kravene i kapitel 3 om f.eks. selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet, omkostningsfordeling og skriftlig aftale, uddybet i afsnit 5.

4.4.1. Redegørelse for hovedformål

Spildevandsforsyningsselskabet skal redegøre for, hvad hovedformålet er. Herunder skal selskabet redegøre for det statsligt eller kommunalt fastsatte, pålagte eller godkendte mål, som projektet bidrager til at opfylde.

Hvis hovedformålet med projektet f.eks. er reduktion af overløb fra fælleskloakken, kan spildevandsforsyningsselskabet vedlægge kopi af eller henvise konkret med et link til det kommunale mål om reduktion af overløb.

4.4.2. Dokumentation for dimensionering

Spildevandsforsyningsselskabet skal dokumentere, at de pågældende tiltag ikke er dimensioneret større end nødvendigt for at leve op til det statsligt eller kommunalt fastsatte, pålagte eller godkendte mål. Den konkrete formulering af målet er i den forbindelse vigtig for, hvorledes selskabet kan redegøre for, at projektets dimensionering er nødvendig for at opfylde målet.

Hvis projektet omfatter afkobling af en del af regnvandet fra et fælleskloakeret område, kan spildevandsforsyningsselskabet f.eks. fremlægge en redegørelse med resultaterne af beregninger, der viser, at hvis det givne område/antal ejendomme afkobles for regnvand, medfører det, at overløbsfrekvensen fra fælleskloakken reduceres til det målsatte.

Såfremt et projekt eller anlæg dimensioneres større end nødvendigt for at leve op til det statsligt eller kommunalt fastsatte, pålagte eller godkendte mål, og som konsekvens af denne overdimensionering medfører et højere serviceniveau for håndtering af tag- og overfladevand eller afværgede skadesomkostninger, anses hovedformålet med projekt for at være klimatilpasning (uddyb i afsnit 4.5 om opfyldelse af flere formål). I så fald er projektet *ikke* fritaget for kravene i omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 1-4.

4.4.3. Dokumentation og tilsyn i forhold til projekter med andet hovedformål

Spildevandsforsyningsselskabet skal i forhold til projekter med andre hovedformål end klimatilpasning dokumentere følgende:

- Redegøre for, at hovedformålet med projektet er at leve op til et andet statsligt eller kommunalt fastsat, pålagt eller godkendt mål. Det kan f.eks. bestå af en projektbeskrivelse, hvoraf hovedformålet for projektet fremgår, suppleret med det mål, projektet bidrager til at opfylde og en kort beskrivelse af hvorledes projektet bidrager til at opfylde målet. Hvis projektet inkl. hovedformålet hermed er beskrevet i en gældende spildevandsplan, kan en kopi af relevante afsnit herfra anvendes som dokumentation, alternativt et link til spildevandsplanen og en angivelse af det relevante afsnit.
- Dokumentere, at tiltaget ikke er dimensioneret større end nødvendigt for at leve op til det statsligt eller kommunalt fastsatte, pålagte eller godkendte mål. Det kan f.eks. bestå af en redegørelse for det overordnede grundlag for dimensioneringen af projektet eller anlægget, hvoraf det fremgår, hvorfor dimensioneringen ikke er større end nødvendigt, med relevante henvisninger til beregningerne, så det er tydeligt, hvor i beregningerne de relevante pointer i redegørelsen kan ses, og hvad der i redegørelsen er lagt vægt på. Som udgangspunkt forventes det ikke, at selve beregningerne vedlægges, da de ofte

vil være relativt omfattende, men de væsentligste valg, betingelser og kriterier for modelberegningerne eller tilsvarende (såsom valg af regn hændelse eller lignende) bør fremgå sammen med de overordnede resultater.

- Hvis selskabet søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af projektet, skal dokumentationen indsendes i forbindelse hermed.
- Hvis selskabet ikke søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af projektet, fører Forsyningssekretariatet ikke tilsyn hermed (men selskabet er fortsat forpligtet til at udarbejde dokumentationen).

Se desuden afsnit 10 om Forsyningssekretariatets tilsyn.

4.5. Opfyldelse af flere formål

Projekter kan bidrage til at opfylde flere formål, f.eks. ved både at reducere mængden af overløb fra kloak og hæve serviceniveauet for håndtering af tag- og overfladevand. Sådanne projekter vil dog fortsat i denne sammenhæng kun have ét hovedformål.

Hvis hovedformålet *ikke* er klimatilpasning jf. afsnit 4.4 om projekter med andet hovedformål, skal projektet ikke opfylde kravene i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2, herunder at serviceniveauet ikke skal fastsættes efter reglerne i Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse. Projektet kan dog fortsat være omfattet af reglerne i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3.

Hvis hovedformålet med projektet er klimatilpasning, dvs. at serviceniveauet hæves eller skadesomkostninger reduceres udover hvad der kan anses for en afledt effekt i forbindelse med opfyldelse af et andet mål, jf. afsnit 4.4, skal projektet følge reglerne i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2, herunder at serviceniveauet skal fastsættes efter reglerne i Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse. Selskabet vil dog kunne søge om særskilt tillæg til den del af omkostningerne, der bidrager til at opfylde de andre mål, efter reglerne om tillæg til andre mål i ØR-bekendtgørelsen. Selskabets omkostninger til dele af projektet, der bidrager til at opfylde andre mål end hovedformålet (dvs. opfylde andre mål end klimatilpasning), vil således ikke være omfattet af kravene i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2, hvis selskabet vælger at søge om særskilt tillæg hertil. Det kan i den sammenhæng være nødvendigt at skønne en omkostningsfordeling for konkrete dele af projektet, der bidrager til både hovedformålet (klimatilpasning) og andre mål. Projektet kan herudover fortsat være omfattet af reglerne i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3. Bemærk i øvrigt, at dokumentationen for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet kan ses på tværs af flere formål – se uddybning i afsnit 6.5.

5. Spildevandsforsyningsselskabers projekter uden for deres egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt

Omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3

I dette afsnit gennemgås de regler, der gælder for selskabernes investeringer i projekter uden for deres egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt. Først gennemgås hvornår et projekt er omfattet af kapitel 3, hvorefter de krav, der gælder for denne type projekter, gennemgås. Herunder gennemgås hvad der forstås ved parter i sådanne projekter, og hvad der forstås ved nytte.

Det bemærkes, at et projekt efter kapitel 3 også samtidig kan være et klimatilpasningsprojekt og dermed tillige være omfattet af reglerne i bekendtgørelsens kapitel 2, som gennemgås i afsnit 4.

For visse af spildevandsforsyningsselskabets projekttyper, uanset om der er tale om klimatilpasningsprojekter eller øvrige projekter, skal en række betingelser være opfyldt. Det drejer sig om følgende projekttyper, som fremgår af omkostningsbekendtgørelsens § 4, stk. 2:

- Projekttype 1: Projekter om etablering eller drift af anlæg, som både har nytte for selskabet og en eller flere andre parter, uanset om anlægget ejes helt eller delvist af selskabet eller den eller de andre parter.
- Projekttype 2: Projekter på grundlag af aftaler, jf. spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 5, hvor selskabet mod betaling forpligter sig til
- A. at etablere og opretholde et højere serviceniveau i selskabets håndtering af spildevand end det, selskabet er forpligtet til, *og/eller*
 - B. at selskabet etablerer og driver anlæg til håndtering af spildevand, som samlet set er dyrere end nødvendigt til varetagelse af selskabets opgaver.
- Projekttype 3: Projekter i vandløb, som ikke er omfattet af nr. 1 eller 2, og projekter om etablering eller anvendelse af åbne anlæg til håndtering af tag- og overfladevand på fremmed grund, som ikke er omfattet af nr. 1 eller 2, uanset om anlægget ejes helt eller delvist af selskabet, eller det ejes af andre.

Bemærk, at et projekt godt kan være omfattet af både nr. 1 og 2 – men at et projekt kun kan omfattes af nr. 3, hvis det *hverken* er omfattet af nr. 1 *eller* 2.

Projekttyperne er uddybet i de efterfølgende afsnit.

Projekter, der ikke er omfattet af ovenstående liste, er *ikke* er omfattet af reglerne i kapitel 3. Sådanne projekter vil fortsat være omfattet af de almindelige bestemmelser i spildevandsbetalingsloven, herunder at selskabet kun må takstfinansiere nødvendige omkostninger, jf. spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 4. Bemærk dog, at hvis projekterne er *klimatilpasningsprojekter*, jf. omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2, vil projekterne være omfattet af bestemmelserne heri om bl.a. serviceniveau og selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet (se afsnit 4).

5.0.1 Krav til projekter efter kapitel 3

Spildevandsforsyningsselskabets projekter uden for deres egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt, dvs. alle projekttyper 1-3, er omfattet af følgende krav jf. omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3:

- Krav om selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet. Dokumentation skal *tilvejebringes* inden projektet påbegyndes, men først indsendes i forbindelse med Forsyningssekretariatets øvrige tilsyn. Uddybet i afsnit 6.
- Krav til skriftlig aftale. Aftalen skal indsendes til Forsyningssekretariatet inden anlæggelsen af projektet påbegyndes (med anlæggelse forstås den fysiske etablering af anlægget), men der føres først tilsyn i forbindelse med sekretariatets øvrige tilsyn. Uddybet i afsnit 7.
- Krav til omkostningsfordeling. Redegørelserne i forbindelse med omkostningsfordelingen indsendes til Forsyningssekretariatet i forbindelse med sekretariatets øvrige tilsyn. Uddybet i afsnit 8.

Bemærk, at klimatilpasningsprojekter, uanset om de falder ind under ovennævnte projekttyper, herudover også skal opfylde kravene vedrørende bl.a. serviceniveau og selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet i medfør af omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2. Se mere om dette i afsnit 4 om klimatilpasningsprojekter.

Øvrige projekttyper, der hverken er klimatilpasningsprojekter eller falder ind under ovennævnte projekttyper 1-3, er alene omfattet af de grundlæggende krav i spildevandsbetalingsloven om, at selskabet alene må takstfinansiere nødvendige omkostninger, jf. lovens § 1, stk. 4.

5.0.2 Hvad forstås ved andre parter

I omkostningsbekendtgørelsens sammenhæng forstås ved en anden part en part, som spildevandsforsyningsselskabet er nødt til at indgå en aftale med eller på anden vis samarbejder med som en del af et projekt. Det vil typisk være følgende:

- en grundejer, der lægger grund til hele eller dele af projektet (herunder grundejerforeninger og vejlav),
- en anlægsejer, der lægger anlæg til hele eller dele af projektet,
- en part, der tilføjer projektet elementer, der ikke bidrager til selskabets håndtering af spildevand,
- en part, på hvis anmodning selskabet etablerer en løsning, der ikke er selskabsøkonomisk omkostningseffektiv eller til et højere serviceniveau end det, selskabet er forpligtet til

I det omfang de ikke falder ind under afgrænsningen ovenfor, anses følgende dermed som udgangspunkt *ikke* som andre parter:

- myndigheder, der udfører myndighedsopgaver omkring et projekt,
- naboer til et projekt eller anlæg,
- brugere/besøgende af et anlæg, f.eks. et grønt område hvor selskabet etablerer et regnvandsbassin,
- ejendommejere, virksomheder og andre spildevandsselskaber, der har gavn af projektets tilsigtede funktion, f.eks. i form af reducerede oversvømmelser og færre kapacitetsproblemer i kloaksystemet
- entreprenører, håndværkere, rådgivere etc. som engageres til at planlægge eller anlægge projektet

I det omfang den for spildevandsforsyningsselskabet omkostningseffektive løsning medfører en gavn for andre, er det således ikke intentionen, at den pågældende alene af den grund skal anses for at være *en part* i projektet og dermed skal deltage i projektet som aftalepart (jf. afsnit 7 om aftaler) og evt. bidrage økonomisk til projektet (jf. afsnit 8 om omkostningsfordeling).

Det er ikke afgrænset i reglerne, *hvem* der kan være en *anden part* i spildevandsforsyningsselskabets projekt. En part kan således være en kommune, en region, en statslig myndighed eller institution, en privat organisation eller forening, en privat grundejer osv. En part kan dermed også være en privat eller offentligt ejet virksomhed.

En part kan ligeledes være et andet spildevandsforsyningsselskab. Bemærk i den forbindelse, at reglerne for omkostningsfordeling hhv. spildevandsforsyningsselskaber imellem og mellem spildevandsforsyningsselskaber og ikke-spildevandsforsyningsselskaber er forskellige, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 7, stk. 2 og 3, uddybet i afsnit 8 om omkostningsfordeling.

Der er ikke særskilte regler vedrørende selskaber, der er koncernforbundet med spildevandsforsyningsselskabet eller andre parter, der er interesseforbundet med spildevandsforsyningsselskabet. Der gælder således de samme regler, når den anden part er koncern- eller interesseforbundet med spildevandsforsyningsselskabet, som når den anden part ikke er interesseforbundet med spildevandsforsyningsselskabet. Eksempler kan være et koncernforbundet naboselskab eller renseselskab, som ønsker et højere serviceniveau eller en dyrere løsning, eller lægger grund til et (evt. fælles) overfladeanlæg til håndtering af tag- og overfladevand.

5.1. Projekttype 1: Anlæg med nytte for andre parter

Denne projekttype omfatter alle projekter, hvor en anden part (se afgrænsningen heraf i afsnit 5.0.2) *har nytte* af projektets anlæg, uanset om anlægget ejes helt eller delvist af selskabet eller den eller de andre parter, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, nr. 1. Projekttypen omfatter alle typer spildevand, ikke kun tag- og overfladevand.

Formålet med at udsondre projekter med nytte for andre parter er primært at identificere de projekter, som andre skal bidrage til økonomisk.

5.1.1 Hvad forstås ved nytte

Nytte i denne sammenhæng forstås således, at en part i projektet, som afgrænset i afsnit 5.0.2, opnår hele eller dele af et mål eller ønske ved projektet, som er forskelligt eller ud over det, som det er selskabets opgave at levere.

I de tilfælde, hvor en anden part tilføjer elementer for partens skyld, og som ikke er en nødvendig omkostning for spildevandsforsyningsselskabet, er der uden tvivl nytte for den anden part. Hvad der kan anses for nødvendige omkostninger er uddybet i afsnit 8.7.

Et projekt, der er selskabsøkonomisk omkostningseffektivt og kun indebærer omkostninger, der kan anses for nødvendige for spildevandsforsyningsselskabet, vil tilsvarende oftest ikke anses for at have nytte for andre parter.

Der kan dog være tilfælde, hvor der kan anses for at være en *fælles nytte* mellem selskabet og en anden part, også for en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning, f.eks. hvis dele af anlægget både bidrager til at opfylde selskabets opgave og et mål eller ønske for parten. I dette tilfælde skal selskabet og parten aftale en omkostningsfordeling efter nytten, jf. afsnit 8 om omkostningsfordeling.

Denne fælles nytte vil som udgangspunkt skulle være relativt håndgribelig, dvs. repræsentere en reel, brugsmæssig værdi for begge parter, for at anses for nytte, f.eks.:

- Et selskabsøkonomisk omkostningseffektivt bassin til lejlighedsvis oversvømmelse, der udføres til at kunne benyttes som skater- eller boldbane, når det er tørt.

Fælles nytte vil ofte i praksis være suppleret af elementer, der alene har nytte for en anden part. I eksemplet oven for ville det f.eks. være særlige belægninger eller bemalinger til den rekreative brug, boldmål etc.

Nødvendige levetidsforlængelser, jf. afsnit 8.7.3 om nødvendige omkostninger, f.eks. hvor spildevandsforsyningsselskabet etablerer permeabel belægning på en vej som en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning, kan ligeledes medføre fælles nytte, således at omkostningen hertil skal fordeles ud fra en konkret vurdering.

Rent æstetiske eller herlighedsmæssige værdier, vil i udgangspunktet ikke anses for nytte for en anden part i denne sammenhæng, f.eks.:

- Den æstetiske værdi for vejejer af selskabets etablering af selskabsøkonomiske omkostningseffektive vejbede.
- Den æstetiske værdi for en parkejer af, at selskabet etablerer et selskabsøkonomisk omkostningseffektivt regnvandsbassin i parken.

Om der er nytte for en anden part vil dog i alle tilfælde bero på en konkret vurdering af det enkelte projekt.

Bemærk, at selv om en part, der lægger grund til et projekt, ikke har nytte af projektet, og projektet dermed ikke er projekttype 2, vil projektet være omfattet af § 4, stk. 2, nr. 3, (projekttype 3), hvis der er tale om et overfladeanlæg til håndtering af selskabets tag- og overfladevand. Ligeledes vil et vandløbsprojekt være omfattet af § 4, stk. 2, nr. 3, selv om vandløbsejeren ikke har nytte af projektet.

5.2. Projekttype 2: Aftaler om højere serviceniveau end det forpligtende eller dyrere løsninger

Jf. omkostningsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, nr. 2, omfatter denne projekttype alle projekter, som er omhandlet i spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 5, dvs. hvor spildevandsforsyningsselskabet mod betaling:

- Projekttype 2A: forpligter sig til at etablere og opretholde et højere serviceniveau i spildevandsforsyningsselskabets håndtering af spildevand (dvs. projektypen omfatter alle typer spildevand, *ikke* kun tag- og overfladevand) end det, selskabet er forpligtet til, *eller*
- Projekttype 2B: etablerer og driver anlæg til håndtering af spildevand (dvs. projektypen omfatter alle typer af spildevand, *ikke* kun tag- og overfladevand), som samlet set er dyrere end nødvendigt til varetagelse af spildevandsforsyningsselskabets opgaver (jf. afsnit 8.7 om nødvendige omkostninger),

Projekttyperne er uddybet i de efterfølgende afsnit.

Et projekt kan være omfattet af både projekttype 2A og 2B.

Adgangen til at indgå aftaler efter spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 5, er alene en *mulighed* for spildevandsforsyningsselskabet. Andre parter har ikke noget krav på at indgå en sådan aftale med selskabet, og selskabet er heller ikke forpligtet til at foretage undersøgelser med henblik på at vurdere, om og på hvilke vilkår en sådan aftale ville kunne indgås. Tilsvarende er det frivilligt for andre parter, om de vil indgå i sådanne projekter.

Det er ikke et krav, at betalingen til spildevandsforsyningsselskabet afholdes af den konkrete part, der ønsker det højere serviceniveau eller den dyrere løsning. Den kan også afholdes af en helt tredje part. Det essentielle er blot, at selskabet kun må afholde omkostninger svarende til det forpligtende serviceniveau og den for selskabet billigste løsning, og at eventuelle meromkostninger herudover skal afholdes af en anden part end selskabet (se afsnit 8.3 om beregning af meromkostninger).

Det bemærkes, at vandsektorlovens § 15, stk. 2, udtrykkeligt giver kommuner hjemmel til at indgå sådanne aftaler med et spildevandsforsyningsselskab.

5.2.1. Projekttype 2A: Højere serviceniveau

Denne type projekter kan f.eks. være, hvis en kommune ønsker at sikre borgerne til et højere serviceniveau for tag- og overfladevand end det samfundsøkonomisk hensigtsmæssige (jf. Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse). Det kan ligeledes være en grundejer, herunder en virksomhed, eller en grundejerforening, der ønsker et lokalt højere serviceniveau.

Serviceniveau for adgangsveje til kritiske sundhedsfunktioner er i sig selv ikke omfattet af denne bestemmelse, da dette serviceniveau anses for forpligtende for spildevandsforsyningsselskabet, hvis det er fastsat i overensstemmelse med Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse, jf. afsnit 4.1. Hvis en anden part ønsker serviceniveauet forhøjet herudover for adgangsveje til kritiske sundhedsfunktioner, vil det være omfattet af denne bestemmelse.

Denne type projekter omfatter ligeledes tilfælde, hvor en part ønsker et højere serviceniveau for håndtering af andet spildevand end tag- og overfladevand.

5.2.2. Projekttype 2B: Dyrere løsning

Denne type projekter vil typisk kunne være projekter, hvor en anden part har ønske om, at spildevandsforsyningsselskabet vælger en konkret løsning, som tilgodeser andre formål, end hvad der ligger inden for selskabets ansvarsområde. Hvis projektet ikke bliver dyrere end den for selskabets billigste løsning af opgaven af den grund, falder det ikke ind under projekttype 2B. Projekterne kan omfatte såvel tag- og overfladevand som andet spildevand.

Eksempler på projekter med dyrere løsninger kunne være:

- Et åbent, traditionelt regnvandsbassin udformes som et større vådområde til gavn for dyre- og planteliv
- Enkle, åbne kanaler udformes som spejlbassiner med permanent vandspejl og æstetiske overløbskanter

- Et åbent regnvandsbassin placeres i en park til gavn for parkens besøgende i stedet for det hydraulisk mest nærliggende/billigste sted

Ofte vil der være en klar og væsentlig forskellighed mellem det for spildevandsforsyningsselskabet billigste projekt og det ønskede projekt, f.eks. hvor den tekniske løsning er en anden eller placeringen af løsningen er en anden.

Det skal bemærkes, at den for spildevandsforsyningsselskabet billigste løsning er inkl. nødvendige omkostninger til indpasning, retablering osv., jf. afsnit 8.7 om nødvendige omkostninger, lige som det omfatter både etablering og drift.

5.3. Projekttype 3: Projekter i vandløb og åbne anlæg på fremmed grund

Denne projekttype omfatter:

- Projekter i vandløb og
- Projekter om etablering eller anvendelse af åbne anlæg til håndtering af tag- og overfladevand på fremmed grund,

som *ikke* er omfattet af projekttype 1 eller 2 nævnt ovenfor. Et projekt kan således ikke være omfattet af projekttype 3, hvis det opfylder kriterierne for at være omfattet af projekttype 1 eller 2.

Eksempler på projekttype 3 kan bl.a. være:

- Vandløbsprojekter, der bidrager til spildevandsforsyningsselskabets håndtering af tag- og overfladevand, men ikke har nytte for andre parter
- Åbne kanaler, render og bassiner til håndtering af tag- og overfladevand på fremmed grund, herunder vejarealer, som ikke har nytte for andre parter
- Vejbede til håndtering af vejvand etc., som ikke har nytte for andre parter
- Skybrudsveje eller grønne veje med permeabel belægning til nedsivning, som ikke har nytte for andre parter

Et projekt, der opfylder ovennævnte betingelser, er omfattet af projekttype 3, selv om anlægget ejes helt eller delvis af andre end spildevandsforsyningsselskabet. I de situationer, hvor selskabet ikke ejer hele anlægget eller den grund, anlægget ligger på, kan det være særlig vigtigt for selskabet at sikre sin fortsatte adgang til anlægget eller dets funktion via aftalen med den eller de andre parter i projektet, jf. afsnit 7 om aftaler.

Ved fremmed grund forstås i denne sammenhæng, at hele eller dele af spildevandsforsyningsselskabets andel af projektet etableres på et areal, der ikke er ejet af spildevandsselskabet. Det vil f.eks. omfatte de fleste vejarealer. Kommunalt ejede arealer betragtes også som fremmed grund, uagtet at kommunen måtte være ejer af selskabet. Ligeledes betragtes arealer ejet af koncernforbundne selskaber og andre interesseforbundne parter tilsvarende som fremmed grund i denne sammenhæng.

6. Selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet

I dette afsnit gennemgås reglerne vedrørende spildevandsforsyningsselskabers selskabsøkonomiske omkostningseffektivitet i forbindelse med projekter samt dokumentation heraf. På næste side er vist et procesdiagram, der overordnet illustrerer principperne omkring dokumentation af selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet.

Kravet om selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet omfatter følgende typer projekter:

- Klimatilpasningsprojekter, herunder supplerende tiltag (undtaget projekter med andet hovedformål), jf. omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 3, og stk. 4, nr. 5. (uddybet i afsnit 4 om klimatilpasningsprojekter).
- Projekter, der har nytte for en anden part, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, nr. 1. (uddybet i afsnit 5.1 om projekttype 1).
- Projekter med forhøjet serviceniveau eller dyrere løsninger, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, nr. 2. (uddybet i afsnit 5.2 om projekttype 2).
- Projekter i vandløb og åbne anlæg til håndtering af tag- og overfladevand på fremmed grund, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, nr. 3. (uddybet i afsnit 5.3 om projekttype 3).

Spildevandsforsyningsselskabet skal for denne type projekter dokumentere, at der er valgt en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning til opnåelse af et serviceniveau, som selskabet er forpligtet til at nå, hvis der er tale om et klimatilpasningsprojekt eller et andet projekt, hvor der er et forpligtende serviceniveau. For andre projekter skal det dokumenteres, at der er valgt en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning til opnåelse af et serviceniveau, som følger af et statsligt eller kommunalt fastsat eller godkendt mål. Dokumentation skal opfylde kravene i omkostningsbekendtgørelsens bilag 1.

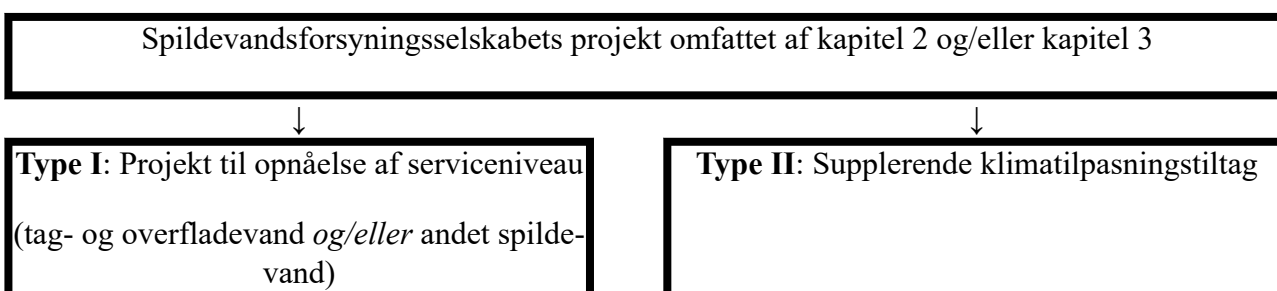
Det følger af hvile i sig selv-princippet, som er lovfæstet i spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 4, og er uddybet bl.a. i lovforslagets bemærkninger, at spildevandsforsyningsselskabet kun må afholde nødvendige omkostninger til at løse deres opgaver (uddybet i afsnit 8.7), og således har en generel pligt til sørge for, at de løses selskabsøkonomisk omkostningseffektivt. Formålet med dokumentationskravet er at understøtte denne generelle pligt, der har til formål at sikre forbrugerbeskyttelsen. Kravet er en videreudvikling af kravet om dokumentation for omkostningseffektivitet i medfinansieringsreglerne, og skal bl.a. også understøtte en lovlig fordeling mellem skattefinansiering og takstfinansiering, herunder sikre overholdelse af grundlovens § 43, hvorefter skat kun kan pålægges ved lov. Det er særligt vigtigt for projekter, hvor andre parter af forskellige årsager kan have en interesse i valg af løsning, anlæggets kapacitet, serviceniveau, projektets sammenhæng med øvrig planlægning, infrastruktur, byrum etc.

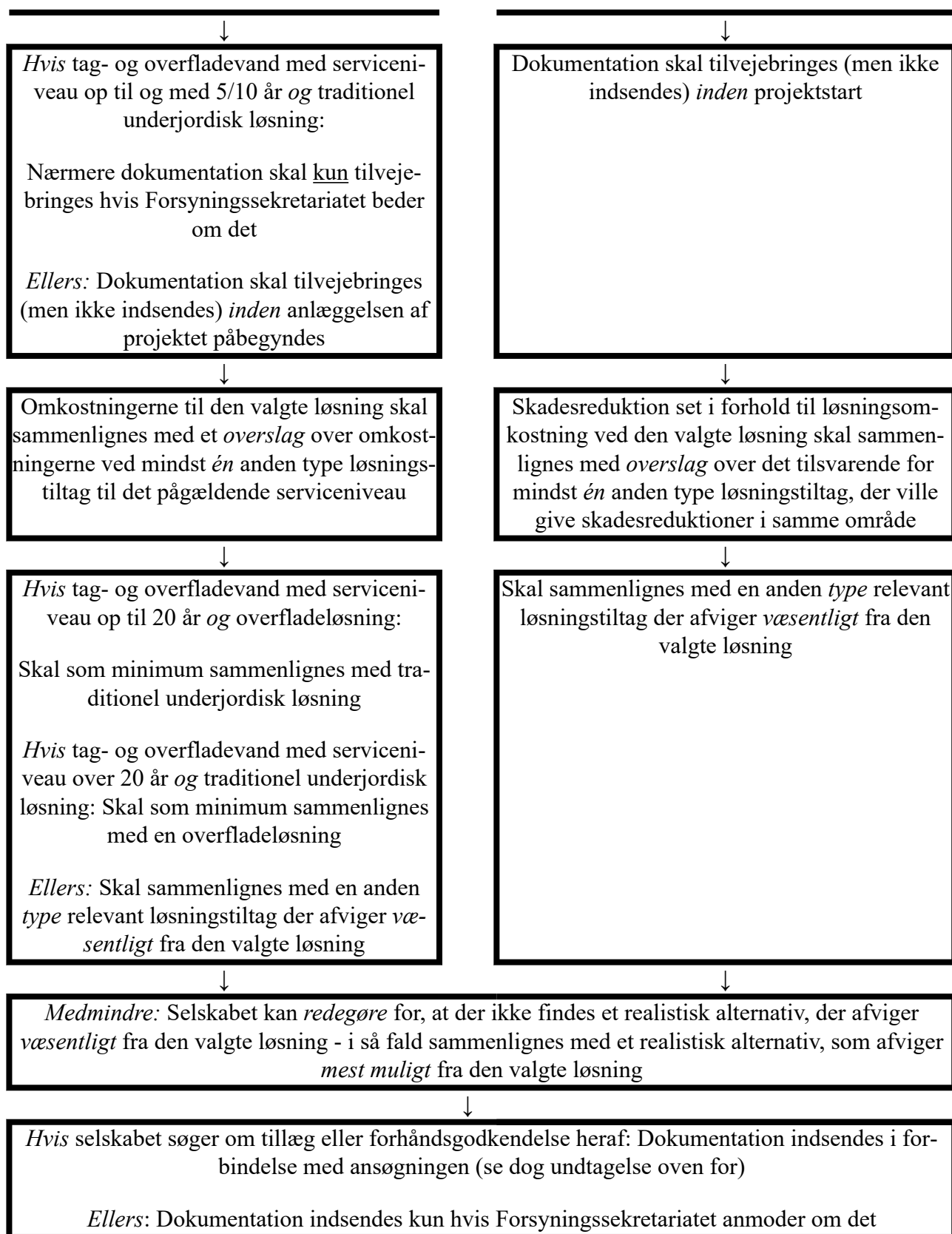
Spildevandsforsyningsselskabet må gerne deltage i projekter, hvor der etableres en løsning, der er dyrere end en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning, men *selskabets* omkostninger må ikke af den grund overstige, hvad der ville svare til en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning. Det medfører, at en anden part skal betale meromkostningerne som uddybet afsnit 8.3.

Selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet omfatter kun spildevandsforsyningsselskabets omkostninger. Andre parter omkostninger til fælles projekter skal derfor ikke medregnes. Der fastsættes i omkostningsbekendtgørelsen ikke begrænsninger for de meromkostninger, en anden part kan afholde, eller krav til effektiviteten af disse meromkostninger.

Alle spildevandsforsyningsselskabets nødvendige omkostninger, herunder f.eks. indpasning, retablering, sløjfning osv. (uddybet i afsnit 8.7), indgår i vurderingen af selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet.

6.0.1. Procesdiagram for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet

Figur 3: Skitseret flowdiagram over dokumentation for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet. Bemærk at flowdiagrammet ikke indeholder alle detaljer, der er beskrevet nærmere i de relevante afsnit i vejledningen.

6.1 Bekendtgørelsens bilag 1 om selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet

Bilag 1 til omkostningsbekendtgørelsen fastsætter minimumskravene til opfyldelse af dokumentationskravet vedrørende selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet.

Der kan være tilfælde for klimatilpasningsprojekter, hvor samfundsøkonomiberegningen, som ligger til grund for fastsættelsen af serviceniveauet, udføres for et lille område, hvor der allerede foreligger et konkret løsningsprojekt, og hvor resultatet af samfundsøkonomiberegningen derfor samtidig vil kunne bruges af selskabet til at dokumentere, at projektet udgør en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning, jf. lovforslagets bemærkninger, fordi der bl.a. skal regnes på mindst to løsningstiltag til opnåelse af serviceniveauet jf. Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse.

6.2. Overordnede krav vedrørende selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet

6.2.1. Tilvejebringelse af dokumentationen

Jf. bilagets afsnit 1 skal dokumentation for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet *tilvejebringes*, dvs. *udarbejdes* (men *ikke* indsendes), før anlæggelsen af det pågældende projekt påbegyndes (se dog undtagelsen fra at tilvejebringe nærmere dokumentation for omkostningseffektivitet for visse typer projekter i afsnit 6.2.2). Dokumentationen skal - ligesom eventuel beregning af serviceniveau og eventuelle skriftlige aftaler - foreligge, *før* spildevandsforsyningsselskabet udfører tiltaget, da selskabet ellers ikke ved, om det vil være lovligt at afholde omkostninger til det eller ej. Hvis selskabet søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse heraf, skal dokumentationen for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet indsendes til Forsyningssekretariatet sammen med ansøgningen. Hvis selskabet ikke søger om tillæg, er selskabet fortsat forpligtet til at udarbejde dokumentationen, men dokumentation skal ikke indsendes til Forsyningssekretariatet. Sekretariatet kan dog anmode om at få dokumentationen tilsendt – se uddybning i afsnit 10 om tilsyn.

Hvis de *faktiske* omkostninger til projektet på grund af uforudsete, udefrakommende forhold afviger fra de omkostninger, der er lagt til grund for vurderingen af omkostningseffektiviteten, påvirker det ikke vurderingen af, om dokumentationskravet er opfyldt, jf. afsnit 1 i bilag 1. Sådanne uforudsete afvigelser kan f.eks. opstå ved konstatering af ukendte jordforureninger, stigende priser på materialer eller ydelser, yderligere krav om miljøtiltag, uforudset langvarige arkæologiske undersøgelser, usædvanligt dårlige vejrforhold og øvrige hændelser af force majeure karakter. Spildevandsforsyningsselskabet bør i sin estimering af de forventede omkostninger til projektet forsøge *så vidt muligt og i relevant omfang* at tage højde for disse forhold, f.eks. ved at få afklaret miljøkrav på forhånd, foretage indledende undersøgelser for evt. jordforurening osv. Desuden er det normal praksis, at der indarbejdes en reserve eller buffer til uforudsete fordyrelser i budgettet. Tilbage står dog, at der i infrastrukturprojekter kan opstå uforudsete fordyrelser, som selskabet ikke er herre over eller kan forventes at forudse. Selskabet skal ikke efterfølgende lægges sådanne uforudsete, udefrakommende forhold til last – men det må samtidig forventes, at selskabet udviser rettidig omhu og størst praktisk mulig nøjagtighed i sine estimer, budgetteringer og relevante markedsvurderinger.

Ændrede omkostninger som følge af, hvad der kan karakteriseres som forudsigelige forhold, eller pga. forhold, der ikke kan anses for udefrakommende for spildevandsforsyningsselskabet, påvirker derimod vurderingen af, om dokumentationskravet er opfyldt. Dvs. hvis selskabet kan anses for at have haft eller burde have haft kendskab på forhånd til de forhold, der medfører ændrede omkostninger, eller de hidrører fra ændringer af projektet, der ligger inden for selskabets kontrol, kan det medføre, at Forsyningssekretariatet ikke længere anser dokumentationskravet for opfyldt i forbindelse med sit tilsyn.

Hvis dokumentationskravet ikke kan anses for opfyldt, er spildevandsforsyningsselskabet forpligtet til at udarbejde ny dokumentation ud fra de nye forudsætninger for projektet. Dele af projektet kan ikke længere lovligt finansieres af selskabet, hvis ikke der kan dokumenteres selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet (se desuden afsnit 10 om tilsyn).

6.2.2. Omfang af dokumentation

Omfanget af dokumentation for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet af et projekt afhænger af typen af projekt:

- I. Projekter til opnåelse af:
 - det forpligtende serviceniveau for klimatilpasningsprojekter jf. afsnit 4.1 *eller*
 - et serviceniveau, som selskabet er forpligtet til at nå, eller som følger af et statsligt eller kommunalt fastsat eller godkendt mål for projekter efter kapitel 3, jf. afsnit 5.
- II. Supplerende klimatilpasningstiltag jf. afsnit 4.2.

Vedrørende type I:

For at dokumentere, at der er valgt en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning til opnåelse af det serviceniveau, som er nævnt i § 3, stk. 1 og 2, eller § 5, skal spildevandsforsyningsselskabet sammenligne omkostningerne til den valgte løsning med et *overslag* over omkostninger ved opnåelse af det pågældende serviceniveau ved *mindst én anden relevant type af løsningstiltag* (uddybet i afsnit 6.3). Kravene i bilagets afsnit 2-4 skal overholdes. Bemærk at serviceniveau i denne sammenhæng ikke kun henviser til et serviceniveau for håndtering af tag- og overfladevand, men til et serviceniveau for håndtering af spildevand generelt (da § 5 i omkostningsbekendtgørelsen ikke kun er afgrænset til tag- og overfladevand). Der kan således også være tale om f.eks. et kommunalt fastsat mål vedrørende reduktion af overløb fra fælleskloak eller ekstra rensning.

Der er ikke tale om, at spildevandsforsyningsselskabet skal foretage en egentlig projektberegning af alternativforslaget, idet der alene er tale om et overslag over forventede omkostninger. Overslaget kan f.eks. baseres på enhedspriser fra POLKA-kataloget eller løsningsoverslag fra Miljøstyrelsens værktøj PLASK.

Bemærk dog undtagelsen fra at *tilvejebringe* nærmere dokumentation for omkostningseffektivitet (jf. omkostningsbekendtgørelsens bilag 1, pkt. 1) for klimatilpasningsprojekter til opfyldelse af det forpligtende serviceniveau, hvis følgende to betingelser begge er opfyldt:

- serviceniveauet er ikke fastsat højere end til en 5-års regnhændelse for et separatkloakeret område eller en 10-års regnhændelse for et fælleskloakeret område, *og*
- spildevandsforsyningsselskabet ønsker at opnå dette ved brug af en traditionel underjordisk løsning.

Ved traditionelle underjordiske løsninger forstås underjordiske ledninger, bassiner, rørbassiner, brønde etc., der for det i undtagelsen angivne serviceniveau i de fleste tilfælde vil kunne anses for omkostningseffektive uden nærmere dokumentation. Undtagelsen fastsætter, at for denne type projekter, der overholder begge ovenstående betingelser for undtagelse, skal spildevandsforsyningsselskabet *kun* tilvejebringe nærmere dokumentation for omkostningseffektivitet, *hvis* Forsyningssekretariatet anmoder om det, fordi der er forhold, der tyder på, at en anden type løsning kunne være mere selskabsøkonomisk omkostningseffektiv.

Det kan f.eks. være, hvis Forsyningssekretariatet vurderer, at der burde være regnet på en overfladeløsning for tag- og overfladevand. Det kan også være, hvis sekretariatet ud fra erfaringstal vurderer, at den valgte løsning er væsentlig dyrere end hvad der kan forventes for denne type projekt. For begge eksempler gælder det, at hvis spildevandsforsyningsselskabet på forhånd har redegjort for, at visse

alternativprojekter ikke er realistiske i den konkrete situation, vil det indgå i Forsyningssekretariatets vurdering (se også afsnit 6.3 om alternative løsningsforslag).

Selvom åbne regnvandsbassiner i mange sammenhænge kan betragtes som traditionelle løsninger inden for det i undtagelsen angivne serviceniveau, er de ikke omfattet af undtagelsen, da de ikke kan betegnes som ”underjordiske”.

Vedrørende type II:

For supplerende klimatilpasningstiltag, jf. § 3, stk. 4, skal den selskabsøkonomiske omkostningseffektivitet for det supplerende tiltag dokumenteres ved at sammenligne skadesreduktion set i forhold til løsningsomkostningen (cost-effectiveness eller benefit/cost ratio) for den valgte løsning og *overslag* for mindst en anden relevant type af tiltag (se afsnit 6.3), der ville give skadesreduktioner i det samme område.

6.3. Krav til alternative løsningstiltag

6.3.1. Alternativløsninger

Det alternative løsningstiltag, som den valgte løsning sammenlignes med, skal være en anden type af relevante løsningstiltag, som afviger *væsentligt* fra den, som spildevandsforsyningsselskabet ønsker at anvende. Det kan f.eks. være ved, at der sammenlignes med en anden teknisk løsning. Eksempler på tekniske løsninger, der afhængig af de konkrete forhold kan være relevante at sammenligne:

- Åbne bassiner
- Underjordiske bassiner
- Større ledningskapacitet i fællessystem
- Separering af fællessystem
- Vandløbsprojekt med vandparkering
- Lokale nedsivningsløsninger af f.eks. vejvand

For supplerende tiltag:

- Hævede kantsten
- Små volde

For visse typer projekter er der minimumskrav til, hvilken alternativløsning der skal sammenlignes med, se afsnit 6.3.2.

Hvis der ikke findes et *realistisk alternativ*, som afviger væsentligt fra den valgte løsning, skal spildevandsforsyningsselskabet *redegøre* herfor og sammenligne med et realistisk alternativ, som afviger mest muligt fra den valgte løsning.

Eksempler herpå kan være alternative placeringer af samme type projekt, f.eks. en nærliggende placering af et bassin, eller samme type projekt med andre dimensioner, f.eks. en lidt mere eller mindre forhøjet kantsten for et supplerende tiltag.

I vurderingen af, hvilke alternativer, der er realistiske at sammenligne med, indgår eventuelle krav eller bindinger for selskabet, der følger af anden lovgivning, planer etc. Det er dog vigtigt at skelne imellem om selskabet er forpligtet heraf eller ej. Det skal bl.a. bemærkes, at lokalplaner ikke uden særlig hjemmel kan tilsidesætte anden lovgivning. Derfor gælder omkostningsbekendtgørelsens regler om selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet uanset bestemmelser i en lokalplan. Kommunen kan således ikke i en lokalplan pålægge selskabet at etablere en konkret løsning og afholde omkostningerne hertil, såfremt der findes en for selskabet billigere løsning, der løser selskabets opgave mht. håndtering af spildevand (se

mere herom i afsnit 5.2 om meromkostninger). En lokalplan indebærer heller ikke en handlepligt. Eksisterende anlæg og den hidtidige anvendelse kan som udgangspunkt fortsætte uændret, selv om de ikke er i overensstemmelse med lokalplanen. Men ved fremtidige ændringer i anvendelsen eller etablering af anlæg, skal lokalplanens bestemmelser overholdes. Derfor kan selskabet være begrænset i hvilke alternativer, der realistisk kan sammenlignes med. Der kan f.eks. i en plan være fastlagt bestemmelser om arealanvendelsen, som kan begrænse selskabets muligheder for at etablere overfladeløsninger. Det er derfor en fordel, at selskabet så vidt muligt inddrages tidligt i planlægningsprocessen for at sikre de bedst mulige forhold for en effektiv håndtering af spildevand.

Selskabet kan ligeledes f.eks. i spildevandsplanen være forpligtet til at separere eksisterende fælleskloak, hvorfor selskabet vil være afgrænset til at sammenligne med alternativer, der også medfører en sådan adskillelse – men selskabet kan i dette tilfælde f.eks. sammenligne forskellige metoder til håndtering af tag- og overfladevand (underjordiske rør, kanaler/grøfter, via veje/rendesten etc.).

6.3.2. Særligt for visse klimatilpasningsprojekter

For klimatilpasningsprojekter omfattet af omkostningsbekendtgørelsens § 3, stk. 1 eller 2, er der særlige minimumskrav til, hvilke alternativløsninger, der skal sammenlignes med, afhængig af serviceniveauet og den tiltænkte løsning:

- Hvis serviceniveauet er fastsat til en 20-års regnhændelse eller mindre, og spildevandsforsyningsselskabet ønsker at opnå dette gennem overfladeløsninger, skal der som minimum sammenlignes med en traditionel, underjordisk løsning, medmindre selskabet kan *redegøre* for, at det ikke er realistisk at gennemføre en sådan. I så fald sammenlignes med et realistisk alternativ, som afviger mest muligt fra den valgte løsning.
- Hvis serviceniveauet er fastsat højere end en 20-års regnhændelse, og spildevandsforsyningsselskabet ønsker at opnå dette gennem en traditionel underjordisk løsning, skal der som minimum sammenlignes med en overfladeløsning, medmindre selskabet kan *redegøre* for, at det ikke er realistisk at gennemføre en sådan. I så fald sammenlignes med et realistisk alternativ, som afviger mest muligt fra den valgte løsning.

Se afsnit 6.3.1 for uddybning i forhold til redegørelse vedrørende realistiske alternativer.

6.4. Dokumentation i forhold til selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet

I dette afsnit opsummeres dokumentationskravene kort, idet detaljerne i dokumentationskravene er gennemgået i det ovenstående afsnit. Spildevandsforsyningsselskabet skal i forhold til selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet dokumentere følgende:

Inden anlæggelsen af projektet påbegyndes, skal den nedenstående følgende dokumentation *tilvejebringes* men ikke indsendes til Forsyningssekretariatet.

Undtagelse: Hvis projektets serviceniveau for tag- og overfladevand er fastsat op til 5/10 år og det opnås via en traditionel underjordisk løsning, skal selskabet kun tilvejebringe dokumentationen, hvis Forsyningssekretariatet beder om det.

- Selskabet skal sammenligne den valgte løsning med mindst én anden løsning:

For type I projekter sammenlignes omkostningerne til opnåelse af det pågældende serviceniveau.

For type II projekter sammenlignes skadesreduktion set i forhold til løsningsomkostning i samme område.

- Hvis projektets serviceniveau for tag- og overfladevand er fastsat op til 20 år og det opnås via en overfladeløsning, skal som minimum sammenlignes med en traditionel underjordisk løsning.

Hvis projektets serviceniveau for tag- og overfladevand er fastsat til over 20 år og det opnås via en traditionel underjordisk løsning, skal som minimum sammenlignes med en overfladeløsning.

Ellers sammenlignes med et alternativ, der afviger væsentligt fra den valgte løsning.

- Hvis der ikke findes et realistisk alternativ, der afviger *væsentligt*, skal selskabet *redegøre* herfor og sammenligne med et realistisk alternativ, der afviger mest muligt fra den valgte løsning. Redegørelsen kan f.eks. beskrive de begrænsninger, der gør en sammenligning med et væsentligt forskelligt alternativ urealistisk – det kan bl.a. være rent fysiske forhold, der gør det umuligt at placere alternative løsninger, eller fordi parter ikke ønsker at deltage og lægge grund til alternative løsninger.
- Sammenligningen kan ske med et *overslag* over alternativprojektet, f.eks. baseret på enhedspriser.
- Hvis selskabet søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af projektet, skal sammenligningen og en evt. redegørelse vedrørende realistisk alternativ indsendes i forbindelse hermed.
- Hvis selskabet ikke søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af projektet, skal sammenligningen og en evt. redegørelse vedrørende realistisk alternativ kun indsendes, hvis Forsyningssekretariatet beder om det (men selskabet er fortsat forpligtet til at udarbejde dokumentationen).

Se desuden afsnit 10 om Forsyningssekretariatets tilsyn.

6.5. Projekter, der opfylder flere mål for spildevandsforsyningsselskabet

Der kan være tilfælde, hvor et projekt bidrager til at opfylde flere statslige eller kommunalt fastsatte krav eller mål for spildevandsforsyningsselskabet, dvs. hvor man opnår en synergieffekt i forhold til løsning af flere af selskabets opgaver. F.eks. kan anlæggelsen af en klimavej indebære, at der opstaves mindre vand på renseanlægget, og dermed reducere risikoen for overløb.

Et projekt, der bidrager til at opfylde flere statslige eller kommunalt fastsatte, pålagte eller godkendte mål for spildevandsforsyningsselskabet anses for omkostningseffektivt i forhold til de enkelte mål, hvis spildevandsforsyningsselskabet dokumenterer, at projektet er en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning til opfyldelse af *alle* de pågældende mål sammenlignet med omkostningerne til relevante særskilte løsninger til opfyldelse af de *enkelte* mål. Bemærk, at der i den forbindelse fortsat kun er krav om at regne på en enkelt alternativløsning til det tiltænkte projekt jf. pkt. 1 i omkostningsbekendtgørelsens bilag 1, men at alternativløsningen skal omfatte alle mål for at være sammenlignelig (og alternativløsningen dermed typisk vil bestå af flere enkelte dele/delprojekter).

Spildevandsforsyningsselskabet kan således gennemføre et projekt, der er dyrere end det, der ellers ville have været det billigste i forhold til at efterleve det fastsatte serviceniveau for f.eks. tag- og overfladevand, såfremt det dermed samtidig kan bidrage til at efterleve andre statsligt eller kommunalt fastsatte mål eller krav, og såfremt selskabet godtgør, at projektet samlet set er den billigste løsning for selskabet i forhold til at opfylde flere forskellige af selskabets mål.

Bemærk i denne sammenhæng, at det ikke er et krav, at de enkelte mål eller dele af projektet alle er omfattet af kravet om dokumentation for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet for at indgå i den samlede vurdering.

Se i øvrigt afsnit 4.5 om opfyldelse af flere formål.

6.6 Beregningsprincipper

Omkostningerne ved det planlagte og de alternative løsningstiltag skal beregnes som nutidsværdierne af projektøkonomierne. Projektøkonomierne opgøres ud fra princip om totaløkonomi, som indeholder alle omkostninger i anlæggenes levetid, herunder eventuelle omkostninger forbundet med sløjfning. Ved opgørelsen af nutidsværdier benyttes den gældende diskonteringsrente, som fastsættes af Finansministeriet,

medmindre spildevandsforsyningsselskabet dokumenterer over for Forsyningssekretariatet, at en anden rentesats er mere retvisende for selskabet.

6.6.1. Metode til sammenligning af forskellige løsningstiltag

Forsyningssekretariatet har udgivet et simpelt værktøj, der kan danne udgangspunkt for sammenligning af projekter med forskellige levetider.

7. *Krav til aftaler*

I dette afsnit gennemgås reglerne vedrørende skriftlige aftaler samt dokumentationskravet heraf. Til sidst i afsnit 7.12 findes en simpel skabelon til brug for skriftlige aftaler.

Kravet om aftaler omfatter følgende *projekttyper* 1 – 3 (jf. afsnit 5.1, 5.2 og 5.3):

- 1) Projekter, der har nytte for en anden part, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, nr. 1.
- 2) Projekter med forhøjet serviceniveau eller dyrere løsninger, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, nr. 2.
- 3) Projekter i vandløb og åbne anlæg til håndtering af tag- og overfladevand på fremmed grund, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, nr. 3.

Spildevandsforsyningsselskabet kan ligeledes indgå aftaler i andre typer projekter end de her nævnte, men sådanne aftaler behøver ikke opfylde kravene i omkostningsbekendtgørelsen. Andre aftaler skal opfylde de generelle krav i spildevandsbetalingsloven og vandsektorloven, herunder om, hvilke omkostninger der lovligt kan takstfinansieres i henhold til hvile i sig selv-princippet udmøntet i spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 4, og reglerne om tilknyttet virksomhed og krav om markedsmæssighed i aftaler i vandsektorlovens §§ 18 og 19.

Når der i nærværende vejledning henvises til aftaler, menes der således alene aftaler indgået i medfør af omkostningsbekendtgørelsens § 6.

Aftalerne skal indgås skriftligt, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 6, stk. 1, og skal som minimum indeholde følgende *aftaleelementer*:

- 1) Projektets formål, beskrivelse af de tiltag, det indebærer, forventet levetid og serviceniveau.
- 2) I hvilken udstrækning udførelse og drift, herunder vedligeholdelse, varetages af de enkelte parter.
- 3) Ansvar for sikring og bevarelse af anlæggets hydrauliske funktion og eventuelle øvrige forudsætninger for effektiv drift af anlægget, f.eks. sikring af adgangsmuligheder, eksterne til- eller afløbsfunktioner m.v., inden for anlægget forventede levetid.
- 4) For projekttype 1: Hvilke omkostningsposter der betales af det eller de enkelte spildevandsforsyningsselskaber, som deltager i aftalen, og hvilke omkostningsposter der betales af andre parter (vær opmærksom på, at projekttype 1 kan samtidig være projekttype 2)
- 5) For projekttype 2: Specifikation af meromkostningerne, som den eller de andre parter skal betale til spildevandsforsyningsselskabet (vær opmærksom på, at projekttype 2 kan samtidig være projekttype 1)
- 6) For projekttype 3: Størrelse af en eventuel betaling fra spildevandsforsyningsselskabet til andre parter (vær opmærksom på, at projekttype 3 *ikke* kan være projekttype 1 eller 2)
- 7) Fordeling af risikoen for eventuelle uforudsete fordyrelser af projektet
- 8) Spildevandsforsyningsselskabets og andre parters adgang til opsigelse af aftalen
- 9) Hvad der skal ske ved ophør af projektet

Aftaledelene uddybes i de efterfølgende afsnit. Det anbefales, at de dele af aftalen, som skal opfylde kravene i § 6, stk. 1, for overskuelighedens skyld gives overskrifter, der svarer hertil, f.eks. som angivet i skabelonen i afsnit 7.12

En del af aftaleelementerne forudsætter udarbejdelse af en *redegørelse* eller tilsvarende. Disse redegørelser behøver *ikke* være en del af *selve aftalen* og er således ikke omfattet af kravet om indsendelse af aftale til Forsyningssekretariatet inden anlæggelsen af projektet påbegyndes (medmindre parterne har valgt at gøre dem til en del af aftalen). Kravene til redegørelserne gennemgås i afsnit 8.

Spildevandsforsyningsselskabet skal indsende aftalerne til Forsyningssekretariatet *inden* anlæggelsen af projektet *påbegyndes*, uanset om der søges om tillæg eller ej, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 10, stk. 1. Med anlæggelse forstås den fysiske etablering af anlægget, herunder at der f.eks. etableres byggeplads. Selskabet skal samtidig angive, om selskabet forventer at søge om tillæg til projektet. Forsyningssekretariatet fører dog ikke tilsyn i forbindelse hermed, og selskabet skal således *ikke* afvente sekretariatets tilsyn med aftalerne eller en afgørelse vedrørende aftalerne, før anlæggelsen af projektet kan påbegyndes. Sekretariatets tilsyn med aftaler sker som udgangspunkt i forbindelse med, at selskabet søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse heraf. Sekretariatet kan også føre tilsyn med aftaler selv om selskabet ikke søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse, men dette tilsyn kan være risiko- og stikprøvebaseret, som uddybet i afsnit 10 om tilsyn. Selskabet har desuden mulighed for at bede Forsyningssekretariatet tage stilling til om kravene i kapitel 3, herunder til aftaler, er opfyldt, enten ved at søge om forhåndsgodkendelse eller efter omkostningsbekendtgørelsens § 10, stk. 2, uddybet i afsnit 10.5.

Selskabet er forpligtet til at offentliggøre de obligatoriske dele af aftaler på sin hjemmeside jf. afsnit 7.10, og skal dokumentere dette i forbindelse med Forsyningssekretariatets ovennævnte tilsyn med aftaler, f.eks. ved at selskabet indsender link til det sted på selskabets hjemmeside, hvor aftalen kan findes.

Spildevandsforsyningsselskabet og parterne kan inkludere flere dele i aftalen end de her angivne minimumskrav. I så tilfælde kan de supplerende dele af aftalen eventuelt tilføjes til sidst i aftalen i et separat bilag eller tilsvarende, således at det bliver lettere at få overblik over de obligatoriske dele af aftalen.

7.1 Aftaledel 1: Projektets formål m.v.

Aftaler skal indeholde bestemmelser om:

- projektets formål,
- beskrivelse af de tiltag, det indebærer,
- forventet levetid *og*
- serviceniveau.

Formålet med disse informationer er dels entydigt at kunne identificere projektet, og dels give et overblik over nøgleparametre for projektet.

Projektets forventede levetid er herudover vigtig for aftalens løbetid og evt. opfølgning ved projektets ophør, se afsnit 7.8 og 7.9.

Hvordan serviceniveauet angives afhænger af, om der er tale om tag- og overfladevand eller øvrigt spildevand, jf. afsnit 3.2.4 om serviceniveauer. For øvrigt spildevand vil angivelsen afhænge af det konkrete projekt og den konkrete funktion, og serviceniveauet kan i den sammenhæng bl.a. være projektets kapacitet, funktionsniveau eller tilsvarende.

Aftaler tager udgangspunkt i *projekter*, der kan omfatte flere *anlæg*. Et eksempel herpå kunne være et projekt, der omfatter etablering af et antal vejbede i et kvarter. Afhængig af de konkrete forhold kunne disse anlæg omfattes af en enkelt aftale. Et større projekt omfattende etablering af flere forskellige, men

sammenhængende, anlæg såsom en åben kanal, et åbent bassin og et underjordisk rørbassin på fremmed grund kunne ligeledes, afhængig af de konkrete forhold, omfattes af en enkelt aftale.

7.2. Aftaledel 2: Parternes varetagelse af etablering, drift m.v.

Aftaler skal indeholde bestemmelser om:

- I hvilken udstrækning udførelse og drift, herunder vedligeholdelse, varetages af de enkelte parter.

I denne aftaledel fastsættes rent kvalitativt ansvarsfordelingen vedrørende den praktiske varetagelse af de forskellige opgaver forbundet med anlægget.

7.3. Aftaledel 3: Sikring af anlæggets funktion m.v.

Aftaler skal indeholde bestemmelser om:

- ansvar for sikring og bevarelse af anlæggets hydrauliske funktion inden for anlægget forventede levetid og
- eventuelle øvrige forudsætninger for effektiv drift af anlægget, f.eks. sikring af adgangsmuligheder, eksterne til- eller afløbsfunktioner m.v., inden for anlægget forventede levetid.

Formålet med denne beskrivelse er bl.a. at understøtte, at spildevandsforsyningsselskabet tager stilling til, hvorledes selskabets funktion af anlægget sikres i hele den forventede levetid, og får skrevet de nødvendige pligter for parterne ind i aftalen. Parterne i et projekt vil typisk have forskellig opfattelse af, hvad der er vigtigt at sikre i forbindelse med anlæggets fortsatte funktion, og hvem der har hvilke pligter, og hvis det er aftalt på forhånd, hvorledes ansvaret fordeles, kan det afværge potentielle problemer og konflikter senere i anlæggets levetid. Samtidig kan aftalen understøtte, at de deltagende parter bevarer opmærksomheden på de eventuelle særlige tiltag, der er nødvendige for den fortsatte funktion af anlægget, herunder hvem der har ansvaret for genoprettelse af den hydrauliske funktion i tilfælde af skader. Denne aftaledel forebygger dermed risikoen for, at selskabet i praksis ender med at få uforudsete ekstraomkostninger til løsningen, f.eks. såsom ekstra vedligehold eller behov for retablering før tid. Aftaledelen er dermed en forudsætning for, at dokumentationen for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet og redegørelsen for omkostningsfordeling m.v. bliver tilstrækkelig robust.

Et eksempel herpå kunne være et projekt i en vej, hvor vejejerer under normale omstændigheder ville drive og vedligeholde vejen ud fra trafiksikkerheds- og trafikafviklingshensyn. Dette kan bl.a. omfatte, at der jævnlige lægges nyt slidlag på vejen – og hvis vejen som følge af et fælles projekt samtidig er tiltænkt en hydraulisk kapacitet til at holde på regnvand, kan denne kapacitet reduceres tilsvarende, hvis dette ikke tænkes ind i vejejerens drift og vedligehold.

Det er herudover vigtigt, at de deltagende parter også sikrer kendskab til eventuelle særlige krav til drift og vedligehold internt i deres organisation eller eksternt til f.eks. udførende entreprenører. Et eksempel herpå kunne være en grundejerforening, der bør sikre, at eventuelle indhyrede entreprenører i relevant omfang får kendskab til et fælles projekt beliggende på grundejerforeningens grund. Et andet eksempel kunne være, at kommunen løbende bør sikre, at kommunens vejafdeling i tilstrækkelig grad har kendskab til de særlige vedligeholdelses- og driftskrav til en skybrudsvej.

Endelige kan det være relevant at beskrive selskabets muligheder for og ret til adgang m.v. i forbindelse med anlæg på fremmed grund.

En tinglyst deklaration kan i et vist omfang, og hvor det er muligt at foretage tinglysning, bidrage til at sikre kendskab til eventuelle særlige krav til drift og vedligehold og sikre selskabets adgang til anlæg på andres grund. Ligeledes kan det være med til at sikre, at selskabets rettigheder efter aftalen bevares ved et

ejerskifte. Selskabet bør derfor få tinglyst deklARATIONER i alle relevante tilfælde, for så vidt muligt at sikre deres investeringer.

7.4. Aftaledel 4: Fordeling af omkostninger mellem parterne

Hvis der – helt eller delvist – er tale om projekttype 1, dvs. et projekt med nytte for andre parter (jf. omkostningsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, nr. 1, uddybet i afsnit 5.1), skal aftalen indeholde en specifikation af:

- hvilke omkostningsposter der betales af det eller de enkelte spildevandsforsyningsselskaber, som deltager i aftalen, og
- hvilke omkostningsposter der betales af andre parter.

Omkostningsfordelingen skal følge reglerne i omkostningsbekendtgørelsens § 7, stk. 2 og 3. Selskabet skal udarbejde en redegørelse for omkostningsfordelingen m.v. jf. afsnit 8.1 og 8.2, men denne behøver ikke være en del af aftalen.

Omkostningsposter omfatter både éngangsomkostninger til f.eks. etablering og løbende omkostninger såsom drift og vedligehold.

Afsnit 7.2 vedrører således *varetagelse af* udførelse og drift, dvs. hvem der reelt og i praksis udfører opgaverne, mens nærværende afsnit omhandler, hvilken part der *betaler* omkostningerne forbundet hermed.

Hvis der *ikke* – hverken helt eller delvist – er tale om projekttype 1, skal dette aftaleelement ikke indgå i aftalen.

7.5. Aftaledel 5: Meromkostninger afholdt af andre parter

Hvis der – helt eller delvist – er tale om projekttype 2, dvs. en aftale om et højere serviceniveau eller en dyrere løsning (jf. omkostningsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, nr. 2, se afsnit 5.2), skal aftalen indeholde en specifikation af:

- meromkostningerne, som den eller de andre parter skal betale til spildevandsforsyningsselskabet

Meromkostningerne skal opgøres efter reglerne i omkostningsbekendtgørelsens § 7, stk. 4. Selskabet skal udarbejde en redegørelse for beregningen af meromkostningen jf. afsnit 8.3, men denne behøver ikke være en del af aftalen.

Hvis der *ikke* – helt eller delvist – er tale om projekttype 2, skal dette aftaleelement ikke indgå i aftalen.

7.6. Aftaledel 6: Evt. betaling fra selskabet til andre parter

Hvis der er tale om projekttype 3, dvs. projekter i vandløb eller åbne anlæg på fremmed grund (jf. omkostningsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, nr. 3, se afsnit 5.3), skal aftaler indeholde en specifikation af:

- størrelse af en eventuel betaling fra spildevandsforsyningsselskabet til andre parter

Baggrunden for denne aftaledel fremgår af omkostningsbekendtgørelsens § 7, stk. 5. Selskabet skal udarbejde en redegørelse for, at andre parter ikke har nytte af projektet og, såfremt der aftales en betaling fra spildevandsforsyningsselskabet til en anden part, tillige en begrundelse herfor, herunder for størrelsen, jf. afsnit 8.4, men redegørelse og begrundelse behøver ikke være en del af aftalen.

Hvis der *ikke* er tale om projekttype 3, skal dette aftaleelement ikke indgå i aftalen.

7.7. Aftaledel 7: Fordeling af risiko

Aftaler skal indeholde bestemmelser om:

- Fordeling af risikoen for eventuelle uforudsete fordyrelser af projektet.

Fordelingen af risiko skal opgøres efter reglerne i omkostningsbekendtgørelsens § 7, stk. 6. Selskabet skal udarbejde en begrundelse for fordelingen, jf. afsnit 8.5 om fordeling af risiko og fordyrelser, men denne behøver ikke være en del af aftalen.

7.8. Aftaledel 8: Opsigelse af aftalen

Aftaler skal indeholde bestemmelser om:

- Spildevandsforsyningsselskabets og andre parter adgang til opsigelse af aftalen, herunder:

at spildevandsforsyningsselskabet kan opsig aftalen, hvis Forsyningssekretariatet meddeler, at betingelserne for, at spildevandsforsyningsselskabet kan afholde omkostninger til opfyldelse af aftalen, ikke er opfyldt.

I forhold til det sidstnævnte er formålet at sikre, at selskabet ikke forpligtes af aftalen til at afholde omkostninger, som Forsyningssekretariatet finder, ikke lovligt kan finansieres af selskabet, men at selskabet i denne situation kan opsig aftalen uden at betale erstatning. Med hensyn til Forsyningssekretariatets meddelelse henvises til omkostningsbekendtgørelsens § 11, uddybet i afsnit 10 om tilsyn.

Spildevandsforsyningsselskabet bør herudover med denne aftaledel bl.a. sikre, at en anden parts opsigelse af aftalen skal ske med tilstrækkeligt varsel til, at selskabet kan sikre, at det fortsat kan leve op til sin forsyningspligt ved aftalens ophør.

Eventuelle kompensationer til selskabet, betalinger til f.eks. sløjfning af anlægget eller lignende som følge af en opsigelse af aftalen bør ligeledes fremgå (se også afsnit 7.9 om projektets ophør), så selskabet så vidt muligt sikres mod at lide tab eller få ekstra omkostninger som følge af at en anden part opsig aftalen.

7.9. Aftaledel 9: Ophør af projektet

Aftaler skal indeholde bestemmelser om:

- Hvad der skal ske ved ophør af projektet.

Dette er f.eks. vigtigt, hvis der kan forventes omkostninger forbundet med projektets ophør til fjernelse, oprydning, retablering osv. Eventuelle omkostninger for spildevandsforsyningsselskabet i forbindelse med projektets ophør skal ligeledes opfylde kravene vedrørende omkostningsfordeling, jf. afsnit 8, og skal desuden indgå i dokumentationen af selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet, jf. afsnit 6.

Spildevandsforsyningsselskabet kan herudover med fordel have overvejet, hvorledes selskabet fortsat kan leve op til sin forsyningspligt ved projektets ophør. Det kan f.eks. have betydning for, hvorledes den konkrete sløjfning af projektet udføres i praksis, herunder om der er behov for at flytte ledninger eller andre anlæg som en del af sløjfningen – hvilket vil være relevant at skrive ind i aftalen, så selskabet sikres mod ekstraomkostninger forbundet med projektets ophør (se også afsnit 7.8 om opsigelse).

7.10. Offentliggørelse af aftale og redegørelser vedrørende omkostningsfordeling

Aftaler, der er omfattet af omkostningsbekendtgørelsens § 6, stk. 1, skal offentliggøres på spildevandsforsyningsselskabets hjemmeside, jf. bekendtgørelsens § 6, stk. 2. Selskabet skal overholde dette krav til hver en tid, hvilket bl.a. medfører, at hvis en omfattet aftale ændres, skal selskabet offentligt den ændrede aftale.

Spildevandsforsyningsselskabet kan undlade at offentliggøre dele af aftalen, som ikke er obligatoriske i henhold til omkostningsbekendtgørelsens § 6, stk. 1.

Det kan med fordel fremgå af aftalen, i hvilket omfang de enkelte dele offentliggøres på spildevandsforsyningsselskabets hjemmeside.

De redegørelser vedrørende omkostningsfordeling, der ligger til grund for aftaleelementerne 4-6, skal offentliggøres på spildevandsforsyningsselskabets hjemmeside, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 7, stk. 1.

7.11. Ændringer af aftaler

I praksis kan der forekomme ændringer af projekter i forbindelse med etablering osv., der medfører behov for at ændre allerede indgåede skriftlige aftaler. Det forudsættes, at spildevandsforsyningsselskabet i videst muligt omfang tager højde for forholdene omkring det konkrete projekt og indretter aftalen derefter, men der kan forekomme uforudsete ændringer i forholdene, således at projektet ændres i et omfang, hvor aftalen tilsvarende skal ændres. Eksempler herpå kan være fysiske ændringer af projektet, ændringer i kredsens af parter (herunder ejere), ændringer i om andre parter har nytte etc.

Aftaler indgås efter de på indgåelsestidspunktet gældende forhold omkring projektet. Forventede fremtidige forhold og ændringer kan, så vidt det er muligt, indarbejdes i aftalen, f.eks. i form af klausuler, men det er en forudsætning, at aftalen (og de bagvedliggende redegørelser) til hver en tid overholder kravene i omkostningsbekendtgørelsen. Ligeledes er det et krav, at den til en hver tid gældende aftale er offentliggjort på selskabets hjemmeside, som uddybet i afsnit 7.11.

En ændring af projektet, der kan rummes inden for den gældende aftale, medfører *ikke* et krav om at aftalen ændres.

7.12. Skabelon for skriftlige aftaler

Denne skabelon suppleres af vejledningens afsnit 7.1-7.11. Overskrifterne/punkterne følger kravene til aftaler i omkostningsbekendtgørelsens § 6, stk. 1.

Skabelon for skriftlig aftale

Aftalen mellem spildevandsforsyningsselskabet og de relevante parter skal være skriftlig og *som minimum* indeholde følgende aftaleelementer 1-9 (for elementerne 4, 5 og 6 dog kun det/de relevante):

1. Projektets formål m.v.

- 1.1 Projektets formål
- 1.2 Beskrivelse af de tiltag, det indebærer
- 1.3 Forventet levetid
- 1.4 Serviceniveau

2. Parternes varetagelse af etablering, drift m.v.

- 2.1 I hvilken udstrækning udførelse og drift, herunder vedligeholdelse, varetages af de enkelte parter

3. Sikring af anlæggets funktion m.v.

3.1 Ansvar for sikring og bevarelse af anlæggets hydrauliske funktion inden for anlæggets forventede levetid

3.2 Eventuelle øvrige forudsætninger for effektiv drift af anlægget, f.eks. sikring af adgangs- muligheder, eksterne til- eller afløbsfunktioner m.v., inden for anlægget forventede levetid

4. Fordeling af omkostninger mellem parterne - *kun* hvis projekttype 1

(Projekttype 1 kan samtidig være projekttype 2)

4.1 Hvilke omkostningsposter der betales af det eller de enkelte spildevandsforsyningsselskaber, som deltager i aftalen

4.2 Hvilke omkostningsposter der betales af andre parter

5. Meromkostninger afholdt af andre parter - *kun* hvis projekttype 2

(Projekttype 2 kan samtidig være projekttype 1)

5.1 Specifikation af meromkostningerne, som den eller de andre parter skal betale til spildevandsforsyningsselskabet

6. Evt. betaling fra selskabet til andre parter - *kun* hvis projekttype 3

(Projekttype 3 kan *ikke* samtidig være projekttype 1 og/eller projekttype 2)

6.1 Størrelse af en eventuel betaling fra spildevandsforsyningsselskabet til andre parter

7. Fordeling af risiko

7.1 Fordeling af risikoen for eventuelle uforudsete fordyrelser af projektet

8. Opsigelse af aftalen

8.1 Spildevandsforsyningsselskabets og andre parters adgang til opsigelse af aftalen, herunder:

at spildevandsforsyningsselskabet kan opsiges aftalen, hvis Forsyningssekretariatet meddeler, at betingelserne for, at spildevandsforsyningsselskabet kan afholde omkostninger til opfyldelse af aftalen, ikke er opfyldt

9. Ophør af projektet

9.1 Hvad der skal ske ved ophør af projektet

Bemærk i øvrigt:

Aftalen kan indeholde yderligere dele ud over de obligatoriske aftaleelementer 1-9.

Aftalen skal offentliggøres på spildevandsforsyningsselskabets hjemmeside.
Hvis aftalen indeholder dele, der ikke er obligatoriske, kan spildevandsforsyningsselskabet undlade at offentliggøre disse.
De redegørelser vedrørende omkostningsfordeling, der ligger til grund for aftaleelementerne 4, 5 og 6, skal ligeledes offentliggøres på spildevandsforsyningsselskabets hjemmeside, men behøver *ikke* være en del af selve aftalen.
Selve aftalen skal indsendes til Forsyningssekretariatet, inden anlæggelsen af projektet påbegyndes. Sekretariatet fører som udgangspunkt ikke tilsyn med aftalen på dette tidspunkt, og spildevandsforsyningsselskabet skal således *ikke* afvente en godkendelse af aftalen inden anlæggelsen af projektet påbegyndes.

8. Omkostningsfordeling

I dette afsnit gennemgås reglerne vedrørende omkostningsfordelingen mellem spildevandsforsyningsselskaber og andre parter, herunder andre spildevandsforsyningsselskaber.

Omkostningsbekendtgørelsens krav til omkostningsfordeling omfatter følgende *projekttyper* (jf. afsnit 5.1, 5.2 og 5.3):

- Projekttipe 1: Projekter, der har nytte for en anden part, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, nr. 1.
- Projekttipe 2: Projekter med forhøjet serviceniveau eller dyrere løsninger, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, nr. 2.
- Projekttipe 3: Projekter (ud over projekttipe 1 og 2 nævnt oven for) i vandløb og åbne anlæg til håndtering af tag- og overfladevand på fremmed grund, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, nr. 3.

Omkostninger omfatter i denne sammenhæng såvel etablering (og sløjfning) som løbende drift og vedligehold, foruden at det omfatter såvel selve anlægget som planlægningsmæssige, logistiske og tilsvarende praktiske tiltag, der er en del af eller en betingelse for projektet. Det kan f.eks. være forundersøgelser, udbud og projektering, tilladelser, etablering af byggeplads, nødvendige gravearbejder osv. Eksemplerne i afsnit 8.7 om nødvendige omkostninger kan benyttes til at uddybe, hvad der kan anses for omkostninger omfattet af omkostningsfordelingen, herunder hvad der kan udgøre fælles omkostninger.

Omkostningsfordelingen mellem spildevandsforsyningsselskabet og andre parter skal opfylde en række krav i omkostningsbekendtgørelsens § 7, afhængig af parterne og projekttypen. Kravene, herunder til redegørelser og anden dokumentation, uddybes i de efterfølgende afsnit 8.1, 8.2, 8.3 og 8.4. Redegørelserne nævnt herunder kan evt. indgå som bilag i de aftaler, der, jf. afsnit 7, skal udarbejdes, men det er ikke et krav.

Bemærk at kravene supplerer hinanden, eftersom et projekt f.eks. kan høre under mere end én projekttipe og både kan involvere andre spildevandsforsyningsselskaber og øvrige parter. I så tilfælde skal alle de omfattede krav opfyldes for de dele af projektet, hvor de enkelte krav er relevante.

Projekter, der ikke falder ind under projekttipe 1, 2 eller 3, er ikke omfattet af reglerne vedrørende omkostningsfordeling. Se afsnit 5 for eksempler på denne type projekter, der bl.a. kan omfatte spildevandsforsyningsselskabets egne underjordiske og ikke-åbne anlæg (såsom ledninger og pumpestationer) på fremmed grund.

Det skal bemærkes, at omkostningsbekendtgørelsen (og nærværende vejledning) alene tager stilling til, hvilke omkostninger *spildevandsforsyningsselskabet* må eller ikke må indregne i bidrag efter spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 4. Omkostningsfordelingen *andre parter imellem* er således selskabet uvedkommende og reguleres ikke af nærværende regelsæt. Det er f.eks. ikke et krav, at det er den part, der ønsker et højere serviceniveau, der betaler meromkostningen forbundet hermed – så længe det *ikke er selskabet*. En part kan f.eks. deltage i et fælles projekt med selskabet og tilføje elementer på vegne af en helt tredje part, der ikke selv indgår i projektet – så længe selskabet kun afholder de lovlige omkostninger. Det er ligeledes selskabet (og nærværende regler) uvedkommende, hvorledes andre parter, herunder parter, der ikke selv indgår i projektet, afregner indbyrdes. Andre parters betaling mv. kan være reguleret af anden lovgivning, der ikke behandles i denne vejledning, og de andre parter har selv har ansvar for at overholde relevant lovgivning.

8.0.1. Overordnet om omkostningsfordeling

Overordnet set kan omkostningerne til et projekt inddeles i tre kategorier:

- 1) Omkostninger til de dele, der *udelukkende* har til formål at håndtere spildevandsforsyningsselskabets spildevand.
- 2) Omkostninger til de dele, der udelukkende har en funktion relateret til en anden parts del af projektet, og altså *ikke* bidrager til håndtering af spildevandsforsyningsselskabets spildevand
- 3) Omkostninger til de dele, der har fælles nytte for projektets parter.

Det er hensigten, at spildevandsforsyningsselskabet skal afholde alle omkostninger til kategori 1: de dele af et projekt, der udelukkende har til formål at håndtere *selskabets spildevand*, og altså ikke har nytte for andre parter. Dette fremgår bl.a. af bemærkningerne til lovforslaget. Det vil bero på en konkret vurdering, men ofte vil disse dele være de rent hydrauliske, dvs. ledninger, brønde, pumper, underjordiske bassiner etc. Det kan også være dele, der ikke er hydrauliske, men som er nødvendige for den hydrauliske funktion og samtidig ikke har nytte for andre. Eksemplerne i afsnit 8.7 om nødvendige omkostninger kan benyttes til at uddybe, hvad der kan anses for omkostninger under kategori 1, afhængig af de konkrete forhold. Bemærk her, at det ikke er tilstrækkeligt, at den konkrete del af projektet håndterer spildevand – det skal være spildevand, som *selskabet* har ansvaret for at håndtere. F.eks. vil evt. dele af et projekt, som udelukkende håndterer spildevand, der er et andet selskabs eller grundejerens ansvar, som udgangspunkt være omfattet af kategori 2 jf. nedenfor. Sidstnævnte kan f.eks. være omkostninger til håndtering af spildevand, som endnu ikke er blevet selskabets ansvar, også selvom det kan aflaste selskabet, jf. forsyningspligtens udstrækning beskrevet i afsnit 2.1.

Omkostninger til kategori 2: de dele af et projekt, der udelukkende har en funktion relateret til den anden parts del af projektet, og altså ikke bidrager til håndtering af *spildevandsforsyningsselskabets spildevand*, skal tilsvarende afholdes af andre parter end selskabet. Det vil bero på en konkret vurdering, men ofte vil disse dele være rekreative, æstetiske eller tilsvarende, dvs. f.eks. belysning, borde og bænke, soppesten osv. Eksemplerne i afsnit 8.7 om nødvendige omkostninger kan benyttes til at uddybe, hvad der kan anses for omkostninger under kategori 2, afhængig af de konkrete forhold.

Omkostningsfordelingen er særlig relevant for så vidt angår kategori 3: de dele af et projekt, som giver *fælles* nytte for spildevandsforsyningsselskabet og en anden part, jf. bemærkningerne til lovforslaget. Se mere i afsnit 8.7 om nødvendige omkostninger.

8.0.2. Hovedvirksomhed og tilknyttet virksomhed

Spildevandsforsyningsselskabets nødvendige omkostninger til selskabsøkonomisk omkostningseffektive løsninger, herunder drift heraf, er hovedvirksomhed.

I det omfang spildevandsforsyningsselskabets omkostninger til selskabets dele af projektet, herunder drift heraf, forøges pga. andre parter dele, vil selskabets omkostninger hertil også være hovedvirksomhed, men selskabet skal som minimum have dækket meromkostningerne af en anden part (omkostningsfordelingen uddybes i de efterfølgende afsnit). Det kan f.eks. være selskabets forhøjede driftsomkostninger forbundet med selskabets del af et projekt med en dyrere løsning (projekttype 2), eller forhøjede omkostninger til planlægning, udbud, projektering etc. af selskabets del af projektet som følge af en anden parts dele af projektet.

Spildevandsforsyningsselskabets omkostninger til dele af projektet, der *ikke* vedrører selskabets opgaver/hovedvirksomhed, vil selskabet kun kunne forestå i det omfang det kan ske inden for de til enhver tid gældende regler om tilknyttet virksomhed. Det kan f.eks. være projektering eller drift af en anden parts del af projektet uden nytte for selskabet.

Der henvises i øvrigt til bekendtgørelsen om tilknyttet virksomhed.

8.1. Omkostningsfordeling spildevandsforsyningsselskaber imellem

Det fremgår af omkostningsbekendtgørelsens § 7, stk. 2, at omkostningsfordelingen i aftaler mellem spildevandsforsyningsselskaber skal være forholdsmæssig.

Den forholdsmæssige fordeling skal tage udgangspunkt i selskabernes gavn af projektet, bidrag til projektet, årsag til, at projektet er nødvendigt, eller lignende. Fordelingen skal samtidig være relevant for det konkrete projekt.

Eksempler på, hvad en forholdsmæssig fordeling kan baseres på, afhængig af det konkrete projekt:

- Den hydrauliske kapacitet, hvert spildevandsforsyningsselskab får gavn af som følge af projektet
- Areal, som spildevandsforsyningsselskabet lægger til projektet
- Tilsluttet oplandsareal

Omkostningsfordelingen spildevandsforsyningsselskaber imellem skal ikke opfylde kravene i omkostningsbekendtgørelsens § 7, stk. 3-5. Formålet med denne specifikke bestemmelse vedrørende omkostningsfordeling selskaber imellem er, at fælles projekter mellem flere selskaber ofte er baseret på en fælles nødvendighed, altså at hele eller dele af projektet kan betragtes som nødvendigt og som givende nytte for flere selskaber. Bestemmelsen i § 7, stk. 2, skal understøtte, at omkostningsfordelingen for denne type projekter ikke skævvrides ved f.eks. kun at anskue nødvendighed set fra det ene selskabs synspunkt, hvorefter det andet selskab kun betaler de omkostninger, der alene vedrører selskabet selv, uanset at der er en høj grad af fælles nytte for de to selskaber.

Der skal udarbejdes en redegørelse og begrundelse for omkostningsfordelingen. Redegørelsen og begrundelse skal offentliggøres på spildevandsforsyningsselskabets hjemmeside jf. omkostningsbekendtgørelsens § 7, stk. 2 – se desuden afsnit 7.4 om aftaler.

8.2. Omkostningsfordeling for projekttype 1

Det fremgår af omkostningsbekendtgørelsens § 7, stk. 3, at omkostningsfordelingen for projekter, hvor en anden part har nytte af projektet, skal baseres på, hvilken *nytte* de enkelte parter har af projektet. Udgangspunktet for omkostningsfordelingen er derfor en konkret vurdering af, hvilken nytte de deltagende parter har af projektet, jf. afsnit 5.1.2 om nytte.

Det fremgår også af § 7, stk. 3, at spildevandsforsyningsselskabet ikke må afholde omkostninger ud over det, der er *nødvendigt* af hensyn til selskabets håndtering af spildevand (herunder tag- og overfladevand). For en uddybning af, hvad der kan udgøre nødvendige omkostninger, henvises til afsnit 8.7. Denne

bestemmelse skal forstås som en overligger for, hvor meget selskabet højest må betale for et fælles projekt – udgangspunktet er som nævnt ovenfor en fordeling efter parternes nytte. Den skal dermed ikke forstås som et krav om, at selskabet *skal* afholde *alle* de nødvendige omkostninger til et projekt. Den skal ligeledes heller ikke forstås sådan, at selskabet uden videre kan afholde alle nødvendige omkostninger – det fremgår specifikt af § 7, stk. 3, at omkostningsfordelingen ”skal baseres på, hvilken nytte de enkelte parter har af projektet”. Det følger heraf, at der skal foretages en konkret vurdering af parternes nytte ved projektets fælles dele, før der aftales en omkostningsfordeling mellem parterne. Denne vurdering af nytte skal ikke nødvendigvis kvantificeres, men danner udgangspunkt for omkostningsfordelingen.

Der skal udarbejdes en redegørelse for omkostningsfordelingen, som specificerer, hvilke dele af projektet der kun har nytte for en enkelt part, og hvilke dele der har fælles nytte, og begrundes omkostningsfordelingen for de dele, der har fælles nytte.

Redegørelsen og begrundelse skal offentliggøres på spildevandsselskabets hjemmeside, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 7, stk. 1 – se desuden afsnit 7.4 om aftaler.

8.3. Omkostningsfordeling for projekttype 2

Det fremgår af omkostningsbekendtgørelsens § 7, stk. 4, at for projekter, hvor spildevandsforsyningsselskabet på foranledning af en anden part udfører en dyrere løsning eller et højere serviceniveau, skal meromkostningen beregnes i forhold til de omkostninger, som i øvrigt ville have været nødvendige for at løse spildevandsforsyningsselskabets opgaver omkostningseffektivt, jf. afsnit 5.2. Det vil sige, at en anden part skal dække differencen mellem det selskabsøkonomisk omkostningseffektive niveau og de afholdte omkostninger til det alternative serviceniveau eller til den alternative løsning.

Hvis der gælder et bindende serviceniveau for projektet, som der f.eks. gør for klimatilpasningsprojekter, skal meromkostningerne beregnes i forhold til den selskabsøkonomisk omkostningseffektive løsning til dette serviceniveau. Hvis der ikke gælder et bindende serviceniveau for projektet, skal meromkostningerne beregnes i forhold til det nuværende faktiske serviceniveau eller et serviceniveau, som spildevandsforsyningsselskabet under alle omstændigheder ville have forhøjet serviceniveauet til på baggrund af et kommunalt eller statsligt godkendt mål herom.

Meromkostninger omfatter – ud over etablering, drift og vedligehold og, hvis det er relevant, sløjfning – også planlægning og projektering samt opfyldelse af dokumentationskrav efter omkostningsbekendtgørelsen. Omkostningerne opgøres i hele levetiden ud fra princippet om totaløkonomi.

Der skal udarbejdes en redegørelse for beregningen af meromkostningerne. Formålet med redegørelsen er bl.a. at dokumentere, at spildevandsforsyningsselskabet kun afholder de selskabsøkonomisk omkostningseffektive omkostninger i forbindelse med projekter, hvor der indgås aftale med andre parter om et højere serviceniveau eller en dyrere løsning. Det understøtter, at andre parter ønsker om et højere serviceniveau eller en dyrere løsning *ikke* medfører, at selskabet betaler unødigt meget for at løse selskabets opgave, hvilket i sidste ende går ud over selskabets forbrugere. Det understøtter overholdelse af det underliggende princip om, at selskabet kun må afholde nødvendige omkostninger til håndtering af spildevand.

Redegørelsen kan tage udgangspunkt i spildevandsforsyningsselskabets dokumentation for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet jf. afsnit 6, til at fastslå selskabets omkostninger svarende til det *grundlæggende projekt*, dvs. hvad der svarer til et projekt uden fordyrelse foranlediget af den anden parts ønsker. Differencen fra, hvad der svarer til det grundlæggende projekt, op til de reelle, samlede omkostninger ved det ønskede projekt udgør meromkostningen. Det er ikke et krav, at andre parter meromkostninger, som de andre parter selv afholder, er hverken effektive eller nødvendige for de andre

parter. Det bør dog fremgå af redegørelsen, hvad meromkostningen dækker, så der opnås transparens i, hvordan projektet er justeret for at opnå partens ønske.

Ved sammenligningen med det grundlæggende projekt er det vigtigt så vidt muligt at anvende ens betingelser og parametre, herunder samme tidsrum. Hvis partens ønske f.eks. medfører et anlæg med en kortere levetid, skal en fornyelse eller levetidsforlængelse indgå retvisende i beregningen af meromkostningerne efter principperne om totaløkonomi. Se afsnit 6.6.1 om sammenligning af løsningstiltag med f.eks. forskellige levetider.

Det skal bemærkes, at omkostningsfordelingen for projektet i relevant omfang (dvs. i det omfang, der tillige er tale om projekttype 1) skal følge reglerne i § 7, stk. 3, om fordeling efter nytte.

Redegørelsen skal offentliggøres på spildevandsforsyningsselskabets hjemmeside jf. omkostningsbekendtgørelsens § 7, stk. 1 – se desuden afsnit 7.5 om aftaler.

Det skal bemærkes, at betalingen fra aftaleparten *ikke* indgår i de indtægter, som skal medregnes, når Forsyningssekretariatet kontrollerer, om selskabet har overhold sin indtægtsramme jf. reglerne i ØR-bekendtgørelsen. Der skal redegøres for disse indtægter ved regnskabsaflæggelsen jf. reglerne i ØR-bekendtgørelsen.

8.4. Omkostningsfordeling for projekttype 3

For øvrige projekter (dvs. ikke projekttype 1 eller 2) i vandløb og åbne anlæg til håndtering af tag- og overfladevand på fremmed grund er der ikke andre parter, der har nytte af projektet eller som på anden vis skal bidrage med betaling til projektet – hvis der var, ville projektet falde ind under projekttype 1 og/eller 2.

Det fremgår af omkostningsbekendtgørelsens § 7, stk. 5, at der skal udarbejdes en redegørelse for, at den eller de andre parter ikke har nytte af projektet. Det kan f.eks. være grundejere og vandløbsejere/myndigheden.

Formålet med redegørelsen er bl.a. at dokumentere, at der ikke er tale om et projekt, hvor en anden part har nytte (og som derfor falder ind under projekttype 1 i stedet). Detaljeringsniveauet af redegørelsen vil afhænge af projektets art og kompleksitet.

Hvis projektet involverer en betaling fra spildevandsforsyningsselskabet til en anden part, skal der desuden udarbejdes en begrundelse for denne betaling, herunder for størrelsen, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 7, stk. 5. Det kan f.eks. være compensation, leje eller tilsvarende for brug af eller adgang til en anden parts ejendom eller grund. Det kan ligeledes være erstatning i forbindelse med deklaration eller ekspropriation, eller aftaler på ekspropriationslignende vilkår. Formålet med redegørelsen er bl.a. at understøtte, at der er transparens omkring selskabets betaling til andre parter. Erstatninger vil typisk tage udgangspunkt i dansk rets almindelige regler og standardværdier, men selskabet kan aftale mere individuelle betingelser og compensationer afhængig af de konkrete forhold. Redegørelsen tjener i denne sammenhæng bl.a. til at understøtte, at selskabet nøje overvejer størrelsen af sådan en compensation eller tilsvarende betaling, så størrelsen fastsættes på et oplyst grundlag – jf. at størrelsen af betalingen skal begrundes.

Redegørelsen og i givet fald begrundelse skal offentliggøres på spildevandsselskabets hjemmeside, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 7, stk. 1 – se desuden afsnit 7.6 om aftaler.

8.5. Fordeling af risiko for uforudsete fordyrelser

Det fremgår af omkostningsbekendtgørelsens § 7, stk. 6, at fordelingen af risikoen for eventuelle uforudsete fordyrelser skal følge principperne i § 7, stk. 2-5 (som beskrevet i afsnit 8.1-8.4).

En uforudset fordyrelse skal således fordeles mellem spildevandsforsyningsselskab og parter efter de samme principper som blev anvendt ved selve projektet. Det skal fremgå af aftalen, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 6, stk. 1, nr. 7, uddybet i afsnit 7.7 om aftaler.

F.eks. vil en fordyrelse, der alene vedrører den del af projektet, der indebærer højere serviceniveau end det forpligtende, skulle bæres af en anden part end spildevandsforsyningsselskabet. Princippet om nødvendige omkostninger medfører tilsvarende, at fordyrelser, der alene vedrører en anden parts andel af projektet, dvs. en del der kun har nytte for den anden part, skal bæres af en anden part end selskabet – mens fordyrelser, der alene vedrører dele af projektet, der kun har nytte for selskabet, skal bæres af selskabet.

Der skal udarbejdes en begrundelse for fordelingen. Formålet med begrundelsen er bl.a. at sikre, at der er transparens i forhold til, hvilke risici selskabet påtager sig og hvorfor, og at lette Forsyningssekretariatets tilsyn med, om omkostnings- og risikofordeling følger reglerne. Desuden understøtter det en fælles forståelse blandt projektets deltagere omkring potentielle risici.

8.6. Dokumentation i forhold til omkostningsfordeling

Spildevandsforsyningsselskabet skal i forhold til omkostningsfordeling dokumentere følgende:

- For projekter med et eller flere andre spildevandsforsyningsselskaber skal selskabet:
 - redegøre for omkostningsfordelingen *og*
 - begrunde omkostningsfordelingen, som skal være forholdsmæssig.

Det kan f.eks. være en redegørelse for valg af fordelingsnøgle selskaberne imellem, hvoraf det fremgår, hvad fordelingsnøglen er baseret på, samt en begrundelse for relevansen for projektet af den valgte fordelingsnøgle.

- For projekttype 1 skal selskabet:
 - redegøre for omkostningsfordelingen *og*
 - specificere, hvilke dele af projektet der kun har nytte for en enkelt part *og*
 - specificere, hvilke dele der har fælles nytte, *og*
 - begrunde omkostningsfordelingen for de dele, der har fælles nytte.

Det kan f.eks. være i form af et skema eller en grafisk oversigt over projektets dele fordelt efter, hvem der har nytte af de pågældende dele af projektet, suppleret med en kvalitativ angivelse af fordelingen af nytte mellem de relevante parter for de dele af projektet, der har fælles nytte, og en redegørelse for, hvordan det påvirker omkostningsfordelingen parterne imellem.

- For projekttype 2 skal selskabet:
 - redegøre for beregningen af meromkostningerne
 - meromkostningerne skal beregnes i forhold til den selskabsøkonomisk omkostningseffektive løsning af opgaven

Redegørelsen kan tage udgangspunkt i spildevandsforsyningsselskabets dokumentation for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet.

Hvis en anden part f.eks. ønsker et højere serviceniveau, kan redegørelsen indledende referere de selskabsøkonomisk omkostningseffektive omkostninger til etablering, drift m.v. til et projekt for det forpligtende serviceniveau fordelt på hovedposterne rør, brønde, pumper og bassiner, og hertil redegøre for meromkostninger som følge af forøgede dimensioner fordelt på de samme hovedposter.

Hvis en anden part f.eks. ønsker en for spildevandsforsyningsselskabet dyrere løsning for at tilgodese dyre- og planteliv eller rekreative interesser, kan redegørelsen indledende referere det for selskabet billigste projekt med et overslag over omkostningerne hertil, baseret på nøgle- og erfaringstal for etablering, drift m.v. fra f.eks. POLKA eller PLASK. Dette sammenstilles med et tilsvarende overslag over omkostningerne for det ønskede anlæg, således at det fremgår, hvad meromkostningen er.

- For projekttype 3 skal selskabet:
 - redegøre for, at den eller de andre parter ikke har nytte af projektet
 - hvis projektet involverer en betaling fra selskabet til en anden part, skal selskabet desuden begrunde denne betaling, herunder størrelsen

Redegørelsen kan f.eks. tage udgangspunkt i projektbeskrivelsen og en liste med de deltagende parter, og ud fra projektbeskrivelsen redegøre for, at parterne ikke har en nytte ved projektet. Heri kan med fordel indgå henvisning til dokumentationen for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet for at redegøre for, at løsningen er effektiv for selskabet.

Begrundelsen kan f.eks. bestå i en redegørelse for, hvilke værdier der er anvendt til fastsættelse af betalingen. Det bør her fremgå, om der er anvendt standardværdier eller om der er aftalt mere konkrete værdier eller anvendt afvigende standardværdier (f.eks. for en alternativ arealanvendelse end den nuværende), og i givet fald hvad baggrunden er for disse tilpassede værdier. Hvis betalingen har karakter af en erstatning, bør det fremgå konkret, hvad det er, parten erstattes for, herunder hvorledes erstatningens størrelse er fastsat.

- For alle projekttyper skal selskabet:
 - begrunde fordelingen af risikoen for eventuelle uforudsete fordyrelser mellem selskab og parter.
 - fordelingen mellem selskab og parter skal følge det samme princip som blev anvendt ved selve projektet.

Begrundelsen kan f.eks. tage udgangspunkt i de relevante redegørelser for omkostningsfordeling. Begrundelsen kan beskrive inddelingen af projektet i dele, der hver især har ens omkostningsfordeling, og redegøre for omkostningsfordelingen for hver af delene – f.eks. ved at henvise til de relevante redegørelser. Begrundelsen bør være tilstrækkelig dækkende for det samlede projekt til, at det relativt let kan identificeres, hvor i projektet en konkret fordyrelse hører til – og dermed hvilken omkostningsfordeling, der skal anvendes for den konkrete fordyrelse.

- Hvis selskabet søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af tillæg for projektet, skal ovenstående redegørelser og begrundelser indsendes i forbindelse hermed.
- Hvis selskabet ikke søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af projektet, skal redegørelserne og begrundelserne kun indsendes, hvis Forsyningssekretariatet beder om det (men selskabet er forpligtet til at udarbejde dokumentationen).
- Selskabet har desuden pligt til at offentliggøre følgende på sin hjemmeside:
 - redegørelse og begrundelse nævnt ovenfor ved projekter med andre spildevandsforsyningsselskaber
 - redegørelse, specificeringer og begrundelser nævnt ovenfor ved projekttype 1
 - redegørelse nævnt ovenfor ved projekttype 2
 - redegørelse og i givet fald begrundelse nævnt ovenfor ved projekttype 3
- Hvis selskabet søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af projektet, skal selskabet indsende dokumentation for, at kravet om offentliggørelse er overholdt. Det kan f.eks. være via et link til selskabets hjemmeside, hvor dokumentationen kan findes.
- Hvis selskabet ikke søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af projektet, skal selskabet kun indsende dokumentation for, at kravet om offentliggørelse er overholdt, hvis Forsyningssekretariatet beder om det (men selskabet er forpligtet til at overholde kravet).

Se desuden afsnit 10 om Forsyningssekretariatets tilsyn.

8.7. Nødvendige omkostninger i forbindelse med projekter

Nødvendige omkostninger i forbindelse med projekter er omkostninger for spildevandsforsyningsselskabet, der må anses for nødvendige, for at selskabet kan løse den konkrete opgave omkring håndtering af spildevand, herunder tag- og overfladevand. Det betyder bl.a., at et selskab ikke må løse en opgave på en dyrere måde end nødvendigt (jf. bemærkningerne til lovforslaget).

Nødvendige omkostninger omfatter alle relevante omkostningerne til etablering, drift, vedligeholdelse, sløjfning osv. af anlægget set over dets samlede levetid, herunder også eventuel leje af areal, kompensationer m.v.

Bemærk at dette afsnit beskæftiger sig med nødvendige omkostninger i forbindelse med projekter omfattet af omkostningsbekendtgørelsen, herunder etablering, (daglig) drift, vedligehold etc. Nødvendige omkostninger til øvrige investeringer og drift, f.eks. projekter ikke omfattet af omkostningsbekendtgørelsen, investeringer i materiel, faciliteter, services, personalegoder osv., gennemgås ikke her.

De rent *hydraulisk nødvendige* dele af et projekt (såsom ledninger, pumper, brønde, bassiner etc.), der udelukkende tjener til håndtering af det spildevand, spildevandsforsyningsselskabet er ansvarlig for, må som udgangspunkt anses for nødvendige (dog ud fra en konkret vurdering). Dette omfatter også ikke-mekaniske dele såsom beplantning, der bidrager til nedsivning/fordampning i vej- og regnbede, foruden forudsætninger for anlæggets drift såsom etablering af adgangsveje etc., omkostninger til særlig drift såsom anden glatførebekæmpelse end saltning på veje, skånsom eller mere hyppig snerydning omkring eller på anlæg etc. Det kan også omfatte dele, der ikke i sig selv håndterer spildevand, men som er en forudsætning herfor. Det kan f.eks. være projekter i vandløb, der ikke håndterer spildevand, men bidrager til selskabets håndtering heraf, f.eks. i form af vandparkering, der letter selskabets mulighed for at aflede det tag- og overfladevand, selskabet har ansvar for.

Herudover *kan* øvrige elementer i et projekt anses for nødvendige omkostninger ud fra en konkret vurdering, såfremt de indgår i eller på anden vis er en forudsætning for håndteringen af det spildevand, spildevandsforsyningsselskabet er ansvarlig for.

Eksempler:

- Indpasning af anlæg i eksisterende rammer (materialer, udseende etc.)
- Retablering
- Nødvendige ændringer af eksisterende anlæg såsom stier, veje, bygværker, bygninger osv.
- Elementer, der er nødvendige for at overholde øvrige krav eller standarder, såsom miljøkrav eller arbejdsmiljøkrav
- Planlægning, forberedelse og logistik mm.
- Elementer, der i øvrigt konkret forbedrer eller bidrager til håndteringen af selskabets spildevand, f.eks. regnmålere, regnradarer, online flow- eller forureningsmålere, overvågnings-, varslings- og styringssystemer etc.

Eksemplerne uddybes i de efterfølgende afsnit. Det vil bero på en konkret vurdering i det enkelte projekt, om omkostningen til det pågældende element er en nødvendig forudsætning for, at selskabet kan løse sin opgave.

Det er samtidig fortsat en forudsætning, at kravene i de øvrige regler er opfyldt.

Det er derimod ikke i sig selv tilstrækkeligt, at en part, der f.eks. har nytte af eller lægger grund til et projekt, anser et element for nødvendigt for, at projektet kan gennemføres. Det vil bero på en konkret vurdering, men der skal være en klar grad af objektiv nødvendighed. Dvs. at en omkostning til et element

ikke kan anses for nødvendig, *alene* fordi en anden part *stiller krav* om elementet. Kravet skal kunne henføres til et objektiv behov affødt af selskabets del af projektet, f.eks. et krav i medfør af anden lovgivning eller en almindeligt anerkendt standard (f.eks. best-practice, retspraksis etc.), for eksempelvis retablering.

8.7.1. Nødvendige omkostninger og nytte for andre parter

En omkostning, der kan anses for nødvendig for spildevandsforsyningsselskabet, kan også have nytte for eventuelle andre parter i et fælles projekt, dvs. fælles nytte jf. afsnit 8.01. Omkostningerne forbundet med sådanne dele af et projekt skal som udgangspunkt fordeles efter nytte, også selv om der er tale om nødvendige omkostninger for selskabet, jf. afsnit 8.1 og 8.2. Fordelingen skal begrundes. Hvis en aktivitet, der i udgangspunktet kunne anses for nødvendig for selskabet, øges i omfang som følge af den anden parts deltagelse og bliver til en egentlig fordyrelse, skal fordyrelsen i det mindste afholdes af en anden part jf. afsnit 8.3. Et eksempel herpå kunne være en projekteringsopgave, der i udgangspunktet kunne anses for nødvendig for selskabets projekt, bliver dyrere som følge af en anden parts ønsker til rekreative elementer (som en anden part end selskabet betaler for) – her skal en anden part også afholde en tilsvarende del af projekteringsomkostningerne. Et andet eksempel kunne være, hvis selskabets drift af anlægget, der i udgangspunktet er nødvendig for selskabets projekt, fordyres som følge af en anden parts ønsker til rekreative elementer (som en anden part betaler for) – her skal en anden part også afholde en tilsvarende del af driftsomkostningerne.

8.7.2. Indpasning af anlæg i eksisterende rammer

Som udgangspunkt anses det for en nødvendig omkostning at *indpasse* et anlæg i en evt. *eksisterende sammenhæng*, dvs. at et anlæg passer visuelt eller på tilsvarende vis ind i det umiddelbart omkringliggende område, anlægget etableres i. Omkostninger til indpasning anses derfor som udgangspunkt *ikke* i sig selv for hverken at udgøre nytte for en anden part eller en meromkostning, der skal afholdes af andre parter – heller ikke selvom indpasningen gør anlægget dyrere end det teoretisk billigst mulige for spildevandsforsyningsselskabet.

Eksempler på hvad der kunne udgøre indpasning ud fra en konkret vurdering:

- Bassiner og kanaler på pladser udføres i samme materiale eller udseende som det eksisterende område.
- Et vandløbsprojekt med areal til oversvømmelse ved kraftig regn etableres med stensætninger, kanter etc., der fremstår organiske og naturlige.
- Relevant skiltning om anlæggets formål, funktion osv.

Indpasning dækker *ikke* over elementer, tiltag etc., der kan anses for at hæve eller væsentligt ændre udtrykket i eller funktionen af området i forhold til det eksisterende. Dette vil i givet fald anses for en meromkostning eller en del af projektet, der alene har nytte for en anden part, og derfor skal afholdes af andre end spildevandsforsyningsselskabet.

8.7.3. Retablering til samme stand som inden projektstart

Lige som indpasning er retablering i forbindelse med et projekt som udgangspunkt en nødvendig omkostning, der som udgangspunkt ikke i sig selv anses for hverken nytte for en anden part eller en meromkostning, der skal afholdes af parten. Retablering omfatter, at spildevandsforsyningsselskabet overordnet genskaber et projekt- eller anlægsområde til den tilstand, det havde inden projektstart, i det omfang skader, ændringer etc. kan henføres til selskabets projektaktivitet.

Eksempler på retablering:

- Genbeplantning efter endt gravearbejde.

- Genetablering af belægning ved projekter i veje, pladser etc.
- Genetablering af parker, pladser, belysning, legepladser etc.

Retablering kan både være aktuel efter selve etablering af anlægget, i forbindelse med drift og vedligehold af anlægget, og efter ombygning og/eller sløjfning af anlægget. For længerevarende projekter kan retablering desuden i begrænset omfang være nødvendig undervejs i projektet.

Retablering bør så vidt muligt ske til den standard, der var før projektet. I mange tilfælde vil der dog uundgåeligt følge en levetidsforlængelse med retableringen, da de oprindelige elementer i nogle situationer ikke kan genbruges, men skal genanskaffes eller genetaberes som nye. Det kan f.eks. være hvis demonterede legeredskaber, borde/bænke etc. ikke kan genanvendes men skal genanskaffes, eller når der lægges ny belægning på en plads eller vej. Sidstnævnte kan desuden forudsætte, at der retableres over et større areal end det reelt opgravede, f.eks. hvis det er nødvendigt at der lægges ny asfalt på hele vejen fremfor lapper fordelt ud over vejarealet. Sådanne *uundgåelige* levetidsforlængelser kan indgå i retableringen som en nødvendig omkostning for selskabet.

Uundgåelige/nødvendige levetidsforlængelser kan medføre fælles nytte ved projektet jf. afsnit 5.1.1 om nytte, hvor den aftalte omkostningsfordeling skal begrundes.

Levetidsforlængelser, der ikke er nødvendige/uundgåelige, kan ikke finansieres af selskabet.

Retablering kan for visse typer anlæg have en mere driftsmæssig karakter, f.eks. hvis spildevandsforsyningsselskabets funktion af anlægget medfører et ekstraordinært slid på anlægget. Et eksempel herpå kunne være en fodboldbane, selskabet lejlighedsvist oversvømmer med regnvand, og hvor det derfor er nødvendigt at genoptegne banerne oftere end normalt, eller hvis der er behov for oprensning af et lejlighedsvist oversvømmet areal.

Retablering dækker *ikke* over udvidelser eller forhøjelser af den oprindelige standard for området.

Spildevandsforsyningsselskabet og den relevante part kan aftale, at retablering ikke sker 1:1 til samme standard som inden projektet. Det kan f.eks. være tilfældet ved projekter, der medfører fjernelse af større/ældre træer, hvor det i praksis ikke er muligt at etablere til samme standard – hvor der bl.a. findes anerkendte modeller til værdisætning af træer, der kan anvendes i forbindelse med retablering.

8.7.4. Nødvendige ændringer af eksisterende anlæg

Spildevandsforsyningsselskabets omkostninger til flytning, sløjfning eller anden ændring af eksisterende anlæg såsom stier, veje, bygværker, bygninger, ledninger og kabler, brønde osv. kan anses for nødvendige omkostninger ud fra en konkret vurdering af, om det er nødvendiggjort af selskabets del af projektet. Hvis en anden part også har nytte af ændringen, skal omkostningen forbundet med den fælles nytte ved ændringen fordeles jf. afsnit 5.1.1.

8.7.5. Overholdelse af øvrige krav eller standarder

Elementer, der er nødvendige for at overholde øvrige krav eller standarder, kan anses for nødvendige omkostninger. Det kan f.eks. være miljøkrav (f.eks. maksimal udledningshastighed og andre krav i en udledningstilladelse og krav vedrørende støj eller lugt) eller arbejdsmiljøkrav (adgangsforhold, ventilation, belysning etc.). Det kan også være krav i medfør af trafikregler (f.eks. krav om bemaling, afmærkning, skiltning, udformning af bump, kantsten, dæksler mm.) eller øvrige sikkerhedsforskrifter og sikkerhedsmæssige tiltag f.eks. i forbindelse med etablering af anlæg med offentlig adgang (f.eks. sikkerhed i forbindelse med kanaler eller bassiner med offentlig adgang). Det kan desuden være plangrundlag, kommunalt vedtagne retningslinjer etc., der kan anses for bindende for spildevandsforsyningsselskabet,

såfremt det ikke er strid med omkostningsbekendtgørelsens regler. Bemærk i den forbindelse, at en lokalplan ikke binder selskabet til at etablere konkrete løsninger, der er i strid med omkostningsbekendtgørelsens regler, eller medfører en handlepligt for selskabet, men planen kan fastlægge bestemmelser om arealanvendelse, som selskabet skal respektere ved nye anlæg – se uddybning i afsnit 6.3.1.

Det kan ligeledes være domspraksis eller tilsvarende almindelig etableret praksis (f.eks. nævnsafgørelser) eller standard (f.eks. Spildevandskomiteens skrifter eller Dansk Standard), såfremt det ikke er strid med omkostningsbekendtgørelsens regler.

8.7.6. Planlægning, forberedelse og logistik m.v.

Spildevandsforsyningsselskabets omkostninger til planlægning, udbud, projektering, tilladelsesansøgninger, byggepladsetablering m.v. kan anses for nødvendige omkostninger, i det omfang de relaterer sig til selskabets håndtering af spildevand (efter reglerne om selskabernes hovedvirksomhed). For projekttype 1 vil denne type omkostninger som regel i et vist omfang have en grad af fælles nytte for de deltagende i projektet, hvorfor der skal aftales en passende omkostningsfordeling jf. afsnit 8.2, 8.3 og 8.4.

Selskabets omkostninger til compensationer eller kompenserende tiltag betalt til andre parter eller øvrige berørte af projektet kan ligeledes anses for nødvendige omkostninger, så længe det er en del af en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning og ikke giver merværdi for parten. Det kan f.eks. være nødvendig genhusning eller midlertidig flytning af en parts aktiviteter i projektområdet til andre lokaliteter.

8.7.7. Andet

Andre omkostninger og dele af projekter kan udgøre nødvendige omkostninger for spildevandsforsyningsselskabet ud fra en konkret vurdering.

8.7.8. Ikke-nødvendige omkostninger

Jf. ovenstående afsnit og eksempler er der en række omkostninger, der som udgangspunkt *ikke* kan anses for nødvendige for spildevandsforsyningsselskabet. Eksempler herpå kunne være:

- Særlig/æstetisk beplantning i vej- eller regnbed, der ikke bidrager til nedsivning/fordampning og ikke er en del af retablering eller indpasning
- Ny beplantning, der ikke er en del af retablering eller indpasning
- Etablering af ny parkering til f.eks. cykler
- Forbedring af standarden f.eks. i form af ny belægning eller kantsten, der ikke var der før
- Etablering af øvrige trafikmæssige tiltag såsom fodgængerfelter eller trafikseparering, der ikke var der før etc.
- Etablering af fugletårne etc.
- Skiltning med oplysninger om dyre- og planteliv
- Etablering af stier, træningsudstyr, borde/bænke, belysning etc. udelukkende til rekreativt formål
- Slyngning af vandløb, der alene har til formål at forbedre miljøforholdene
- Tiltag til reduktion af oversvømmelser fra vandløb, der er vandløbsejerens eller -myndighedens ansvar

Listen er ikke udtømmende og vil i øvrigt bero på en konkret vurdering.

9. Undtagelser fra regler i lov om vandløb

I dette afsnit gennemgås en række konkrete regler i vandløbsloven i forhold til relationen til omkostningsbekendtgørelsens regler.

Reglerne i vandløbslovens § 24, stk. 1, § 31, stk. 1, og § 35, stk. 1, finder ikke anvendelse i forhold til projekter i vandløb, i det omfang projektet er omfattet af omkostningsbekendtgørelsens §§ 4-7, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 8.

- § 24, stk. 1, omhandler udgifterne til regulering af vandløb og søer. Udgifterne afholdes af de grundejere, der skønnes at have nytte af foranstaltningerne, og forledes efter nytten for den enkelte ejendom.
- § 31, stk. 1, omhandler vedligeholdelse af offentlige vandløb, der påhviler vandløbsmyndigheden.
- § 35, stk. 1, omhandler vedligeholdelse af private vandløb, der som udgangspunkt påhviler bredejerne.

I praksis medfører det, at for et spildevandsforsyningsselskabs vandløbsprojekt omfattet af omkostningsbekendtgørelsens regler, er det ikke de grundejere, der har nytte af projektet, der skal betale for projektet efter reglerne i vandløbsloven – omkostningsfordelingen skal i stedet følge reglerne i omkostningsbekendtgørelsen.

Ligeledes vil den efterfølgende drift og vedligeholdelse af spildevandsforsyningsselskabets vandløbsprojekt ikke påhvile hhv. vandløbsmyndigheden eller bredejerne som angivet i vandløbsloven – ansvaret og omkostningsfordelingen herfor skal i stedet følge reglerne i omkostningsbekendtgørelsen.

Det skal dog bemærkes, at undtagelserne nævnt her alene vedrører selve projektet, dvs. vil være afgrænset til selve det anlæg, spildevandsforsyningsselskabet har ansvaret for. Således vil f.eks. ansvaret for vedligeholdelse af et vandløb oven- og nedstrøms et projekt til vandparkering fortsat følge reglerne i vandløbsloven, uanset om projektet er etableret, for at selskabet kan udlede yderligere regnvand oven- eller nedstrøms selve anlægget.

Ligeledes skal det bemærkes, at undtagelserne nævnt her ikke fritager spildevandsforsyningsselskabet fra at skulle bidrage i øvrigt til projekter med udgangspunkt i vandløbslovens regler, f.eks. regulering af et vandløb, hvor selskabet kan anses for grundejer med nytte af foranstaltningen.

10. Tilsyn

Omkostningsbekendtgørelsens kapitel 4

I dette afsnit gennemgås de overordnede krav til spildevandsforsyningsselskabernes dokumentation og Forsyningssekretariatets tilsyn med reglerne i omkostningsbekendtgørelsen.

10.1. Forsyningssekretariatets tilsyn

Forsyningssekretariatet fører tilsyn med overholdelse af reglerne i omkostningsbekendtgørelsen. Omfanget af og processen for sekretariatets tilsyn afhænger af en række faktorer.

Reglerne i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2: Klimatilpasningsprojekter:

- Forsyningssekretariatet fører kun tilsyn med reglerne i kapitel 2, såfremt spildevandsforsyningsselskabet søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af tillæg. Omfanget af tilsynet er beskrevet i det efterfølgende afsnit.
- Såfremt selskabet ikke søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af tillæg, fører Forsyningssekretariatet ikke tilsyn med reglerne i kapitel 2.

Reglerne i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3: Spildevandsforsyningsselskabers projekter uden for deres egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt:

- Forsyningssekretariatet fører tilsyn med reglerne i kapitel 3. Såfremt spildevandsforsyningsselskabet ikke søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af tillæg, kan tilsynet tilrettelægges risiko- og stikprøvebaseret.

- Såfremt selskabet ikke søger om tillæg, har selskabet desuden mulighed for at anmode Forsyningssekretariatet om at tage stilling til, om reglerne i kapitel 3 er overholdt – uddybet i afsnit 10.5.

10.2. Dokumentation og Forsyningssekretariatets tilsyn med reglerne i kapitel 2

Spildevandsforsyningsselskaber er for projekter efter reglerne i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2 forpligtet til at dokumentere følgende:

- At der er valgt en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning til opnåelse af serviceniveauet og/eller at det supplerende tiltag er selskabsøkonomisk omkostningseffektivt. Dokumentationen skal tilvejebringes *inden* projektet påbegyndes. Dokumentationen skal opfylde kravene i omkostningsbekendtgørelsens bilag 1 som uddybet i hhv. afsnit 6 og afsnit 4.2.5.
- For supplerende tiltag: At det supplerende tiltag indebærer en samfundsøkonomisk nettogevinst. Dokumentationen skal anvende de beregningsmetoder, som fremgår af serviceniveaubekendtgørelsens bilag 1 som uddybet i afsnit 4.2.4.
- Hvis projektet som afledt effekt medfører et højere serviceniveau for tag- og overfladevand eller afværgede skadesomkostninger og på den baggrund ønskes fritaget fra kravene i kapitel 2 som uddybet i afsnit 4.4:
 - Redegøre for, at hovedformålet med projektet er at leve op til et andet statsligt eller kommunalt fastsat, pålagt eller godkendt mål.
 - Dokumentere, at tiltaget ikke er dimensioneret større end nødvendigt for at leve op til det statsligt eller kommunalt fastsatte, pålagte eller godkendte mål.

Selskabet er forpligtet til at udarbejde dokumentationen, uanset om selskabet søger om tillæg (eller forhåndsgodkendelse af tillæg) eller ej, og uanset om Forsyningssekretariatet fører tilsyn med dokumentationen ej.

Forsyningssekretariatets tilsyn er opsummeret i de efterfølgende afsnit.

Hvis spildevandsforsyningsselskabet søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af tillæg, er selskabet forpligtet til at indsende dokumentationen til Forsyningssekretariatet.

Hvis spildevandsforsyningsselskabet ikke søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af tillæg, fører Forsyningssekretariatet ikke tilsyn med reglerne i kapitel 2.

Bemærk herudover, at hvis projektet ligeledes er omfattet af omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3, fører Forsyningssekretariatet tillige tilsyn efter reglerne i kapitel 3, jf. afsnit 10.4.

10.2.1. Fastsættelse af serviceniveau

Overordnet fører Forsyningssekretariatet tilsyn med, at fastsættelsen af serviceniveau for tag- og overfladevand følger reglerne i Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse. De nærmere regler fremgår af ØR-bekendtgørelsens § 18, stk. 5.

Forsyningssekretariatets tilsyn er uddybet i afsnit 4.1.4.

- Første gang selskabet søger om tillæg (eller forhåndsgodkendelse heraf) til et projekt, der tager sigte på at opnå det fastsatte serviceniveau for håndtering af tag- og overfladevand for et givent område jf. reglerne i Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse, fører Forsyningssekretariatet kontrol med fastsættelsen af serviceniveauet.
- Sekretariatets tilsyn består i at kontrollere, at metoden til fastsættelse af serviceniveauet angivet i serviceniveaubekendtgørelsen er fulgt, og at projektet tager sigte på at opnå det fastsatte serviceniveau.

- Ved efterfølgende ansøgninger om tillæg (eller forhåndsgodkendelse heraf) til projekter, der tager sigte på at opnå dette serviceniveau i det pågældende område, kontrollerer sekretariatet ikke fastsættelsen af serviceniveauet, men alene at projektet tager sigte på at opnå det pågældende serviceniveau.
 - Undtagelsen herfra er, hvis sekretariatet finder, at der er oplysninger, der tyder på, at serviceniveauet skulle have været genberegnet jf. serviceniveaubekendtgørelsens § 6, stk. 1 og 2.
 - I så tilfælde kan sekretariatet kontrollere dette og i givet fald give afslag på tillæg (eller forhåndsgodkendelse heraf).
 - Er serviceniveauet fastsat i spildevandsplanen, skal sekretariatet dog, før der træffes afgørelse, indhente en udtalelse fra Miljøstyrelsen om, hvorvidt serviceniveauet skulle have været genberegnet. Forsyningssekretariatet (og i givet fald Konkurrenceankenævnet) er bundet af og skal træffe afgørelse i overensstemmelse med Miljøstyrelsens udtalelse.

10.2.2. Selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet

Forsyningssekretariatet fører tilsyn med, at spildevandsforsyningsselskabets dokumentationen for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet er i overensstemmelse med omkostningsbekendtgørelsens regler, jf. afsnit 6.

Dokumentationskravene og Forsyningssekretariatets tilsyn er uddybet i afsnit 6.4.

10.2.3. Supplerende tiltag

Forsyningssekretariatet fører tilsyn med, at spildevandsforsyningsselskabets dokumentationen for, at det supplerende tiltag indebærer samfundsøkonomisk nettogevinst, er i overensstemmelse med omkostningsbekendtgørelsens regler, jf. afsnit 4.2.4.

Herudover fører Forsyningssekretariatet herudover tilsyn med de øvrige regler vedr. supplerende tiltag, jf. afsnit 4.2.1, 4.2.2 og 4.2.3.

Dokumentationskravene og Forsyningssekretariatets tilsyn er uddybet i afsnit 4.2.5.

10.2.4. Projekter med andet hovedformål end klimatilpasning

Forsyningssekretariatet fører tilsyn med, at spildevandsforsyningsselskabets dokumentationen for hovedformål og dimensionering er i overensstemmelse med omkostningsbekendtgørelsens regler, jf. afsnit 4.4.

Dokumentationskravene og Forsyningssekretariatets tilsyn er uddybet i afsnit 4.4.3.

10.3. Dokumentation og Forsyningssekretariatets tilsyn med reglerne i kapitel 3

Spildevandsforsyningsselskabet er for projekter efter reglerne i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3 forpligtet til at dokumentere følgende:

- At der er valgt en selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning til opnåelse af serviceniveauet. Dokumentation skal tilvejebringes *inden* projektet påbegyndes. Dokumentation skal opfylde kravene i omkostningsbekendtgørelsens bilag 1 som uddybet i afsnit 6.
- Skriftlig aftale med andre parter. Dokumentation skal tilvejebringes og indsendes til Forsyningssekretariatet *inden* anlæggelsen af projektet påbegyndes. Dokumentation skal opfylde kravene i omkostningsbekendtgørelsens § 6 som uddybet i afsnit 7.
- Dokumentation og redegørelser vedrørende omkostningsfordeling. Dokumentation skal opfylde kravene i omkostningsbekendtgørelsens § 7 som uddybet i afsnit 8.

Herudover er spildevandsforsyningsselskabet forpligtet til at offentliggøre følgende på selskabets hjemmeside:

- Skriftlig aftale med andre parter som uddybet i afsnit 7.10.
- Dokumentation og redegørelser vedrørende omkostningsfordeling (dog ikke begrundelse for fordeling af risiko for uforudsete fordyrelser) som uddybet i afsnit 8.

Spildevandsforsyningsselskabet er forpligtet til at udarbejde/offentliggøre dokumentationen, uanset om selskabet søger om tillæg (eller forhåndsgodkendelse af tillæg) eller ej, og uanset om Forsyningssekretariatet fører tilsyn med dokumentationen ej.

Forsyningssekretariatets tilsyn er opsummeret i de efterfølgende afsnit.

Hvis spildevandsforsyningsselskabet søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af tillæg, er selskabet forpligtet til at indsende dokumentationen til Forsyningssekretariatet (med mindre den allerede er indsendt tidligere, jf. skriftlige aftaler).

Hvis spildevandsforsyningsselskabet ikke søger om tillæg eller forhåndsgodkendelse af tillæg, er selskabet kun forpligtet til at indsende dokumentationen hvis Forsyningssekretariatet anmoder om det, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 10, stk. 2, og Forsyningssekretariatet kan føre et risiko- og/eller stikprøvebaseret tilsyn med reglerne i kapitel 3 jf. afsnit 10.5 (bemærk dog, at aftaler *altid* skal indsendes).

Bemærk, at hvis projektet ligeledes er omfattet af omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2, fører sekretariatet tillige tilsyn efter reglerne i kapitel 2, jf. afsnit 10.2.

10.3.1 Selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet

Forsyningssekretariatet fører tilsyn med, at spildevandsforsyningsselskabets dokumentationen for selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet er i overensstemmelse med omkostningsbekendtgørelsens regler, jf. afsnit 6.

Dokumentationskravene og Forsyningssekretariatets tilsyn er uddybet i afsnit 6.4.

10.3.2 Skriftlige aftaler

Forsyningssekretariatet fører tilsyn med, at spildevandsforsyningsselskabets skriftlige aftaler er i overensstemmelse med omkostningsbekendtgørelsens regler, jf. afsnit 7.

Herudover fører Forsyningssekretariatet tilsyn med kravet om offentliggørelse af aftaler på selskabets hjemmeside, jf. afsnit 7.10.

Dokumentationskravene og Forsyningssekretariatets tilsyn er uddybet i afsnit 7.

10.3.3. Omkostningsfordeling

Forsyningssekretariatet fører tilsyn med, at spildevandsforsyningsselskabets dokumentationen vedrørende omkostningsfordeling er i overensstemmelse med omkostningsbekendtgørelsens regler, jf. afsnit 8.

Herudover fører Forsyningssekretariatet tilsyn med kravet om offentliggørelse af redegørelser på selskabets hjemmeside, jf. afsnit 8.1, 8.2, 8.3 og 8.4.

Dokumentationskravene og Forsyningssekretariatets tilsyn er uddybet i afsnit 8.6.

10.4. Risiko- og stikprøvebaseret tilsyn

Et risiko- eller stikprøvebaseret tilsyn kan f.eks. ske ved at Forsyningssekretariatet udvælger visse projekter til nærmere kontrol, f.eks. på basis af størrelse eller andre forhold ved projektet eller som tilfældig stikprøve.

Selv om et projekt ikke umiddelbart udtages til nærmere kontrol, vil dette ikke afskære Forsyningssekretariatet fra senere at udtage projektet til kontrol. Forsyningssekretariatet kan ligeledes genoptage sagen, hvis nye oplysninger gør, at der er begrundet tvivl om, hvorvidt projekterne eller projektet lever op til kravene, eller hvis der efterfølgende alligevel søges tillæg.

10.5. Anmodning om udtalelse fra Forsyningssekretariatet

For projekter, hvor spildevandsforsyningselskabet ikke agter at søge om tillæg, kan selskabet efter indsendelse af aftalen anmode Forsyningssekretariatet om at *tage stilling til*, om reglerne i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3 er overholdt (jf. afsnit 5) for det konkrete projekt, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 10, stk. 2. Selskabet skal i så tilfælde indsende den dokumentation m.v., som er nævnt i omkostningsbekendtgørelsens kapitel 3 (se også afsnit 10.4 hhv. afsnit 6.4, 7 og 8.6 for de enkelte dokumentationskrav). En sådan anmodning behandles som udgangspunkt efter samme proces som en anmodning om forhåndsgodkendelse af et tillæg jf. ØR-bekendtgørelsens § 11, stk. 9, dvs. at sekretariatet vurderer, om reglerne for det konkrete projekt er overholdt eller ej. Sekretariatet vurderer i forbindelse med anmodningen om udtalelse som udgangspunkt ikke andre forhold, herunder om selskabet evt. ville kunne få tillæg til projektet, da udtalelsen fra Forsyningssekretariatet kun er mulig i tilfælde, hvor selskabet ikke agter at søge om tillæg. Udgangspunktet for den forventede sagsbehandlingstid vil være svarende til en anmodning om forhåndsgodkendelse, men kan også afvige herfra ud fra konkrete omstændigheder.

10.6. Hvis Forsyningssekretariatet finder, at reglerne ikke er overholdt

Hvis Forsyningssekretariatet ved sit tilsyn finder, at en udgift ikke lovligt kan indregnes i bidrag efter spildevandsbetalingslovens § 1, stk. 4, 1. pkt., fordi reglerne i omkostningsbekendtgørelsen ikke er overholdt, igangsættes følgende proces jf. omkostningsbekendtgørelsens § 11:

1. Forsyningssekretariatet kontakter spildevandsforsyningselskabet.
2. Selskabet redegør inden for 4 uger for foranstaltninger truffet for at overholde bekendtgørelsen.
3. Forsyningssekretariatet vurderer foranstaltninger.
4. Hvis Forsyningssekretariatet vurderer, at reglerne fortsat ikke er eller ikke vil blive overholdt, kontakter sekretariatet selskabet og den/de kommuner, som er ansvarlige for godkendelse af selskabets takster.
5. Forsyningssekretariatet kan herudover reducere den økonomiske ramme for vandselskabet med op til et tilsvarende beløb, jf. ØR-bekendtgørelsens § 14.

Der er ikke nærmere regler for indholdet af Forsyningssekretariatets kontakt med hhv. spildevandsforsyningselskaber og kommuner, men informationen i sekretariatets kontakt skal være tilstrækkelig fyldestgørende til, at selskaber og kommuner kan reagere hensigtsmæssigt på henvendelsen. Kontakten bør derfor som udgangspunkt som minimum skriftligt indeholde:

- De konkrete udgifter, der er omfattet af sekretariatets vurdering
- Begrundelse for, at sekretariatet finder, at udgifterne ikke lovligt kan indregnes – herunder hvilke regler i omkostningsbekendtgørelsen, sekretariatet vurderer ikke er overholdt

11. Ikrafttræden og overgangsbestemmelser

Omkostningsbekendtgørelsens kapitel 5

Overgangsordningen for de nuværende regler er uddybet i vejledning til overgangsordningen (vejledning nr. 9251 af 9. april 2021) og gennemgås derfor ikke her. Enkelte elementer er dog uddybet i de efterfølgende afsnit:

- Påbegyndelseskravet i forhold til hvornår overgangsordningen ophører, uddybet i afsnit 11.1
- Ændringer af eksisterende aftaler og anlæg i forhold til hvornår projekter omfattes af omkostningsbekendtgørelsens regler, uddybet i afsnit 11.2

11.1 Påbegyndelseskravet i forbindelse med overgangsordningen

Jf. omkostningsbekendtgørelsens § 12, stk. 4, er det ud over de øvrige krav i overgangsordningen en betingelse for, at spildevandsforsyningsselskabets omkostninger til et projekt kan afholdes efter de tidligere regler, at:

- anlæggelsen af projektet *påbegyndes* senest 1. januar 2027, og
- påbegyndelse af anlæggelsen anmeldes til Forsyningssekretariatet senest den 15. april 2028.

Betingelserne er uddybet i de efterfølgende afsnit.

Uanset om et projekt i øvrigt opfylder betingelserne for at være en del af overgangsordningen, herunder er rettidigt og fyldestgørende anmeldt, bortfalder denne mulighed således, hvis ovenstående betingelser ikke begge er overholdt.

Påbegyndelseskravet kan ikke fraviges, da omkostningsbekendtgørelsen ikke rummer dispensationsmuligheder.

11.1.1. Fysisk etablering af projektet

Jf. bemærkningerne til loven menes der med, at *anlæggelsen af projektet skal være påbegyndt*, at den fysiske etablering af selve projektet skal være påbegyndt. Fysisk etablering betyder, at det er selve anlægget, der bidrager til håndtering af spildevand, der er påbegyndt. Det er således f.eks. *ikke* tilstrækkeligt, at:

- der er afholdt omkostninger til andre aktiviteter end selve den fysiske etablering af anlægget
- der er indgået aftaler om selve anlægget senest 1. januar 2027, herunder:
 - Afholdt omkostninger til eller indgået bindende aftaler om planlægning, projektering, forundersøgelser, byggepladsindretning og tilsvarende, der ikke i sig selv udgør selve det fysiske anlæg til håndtering af spildevand
 - Indgået bindende aftaler om selve den fysiske etablering med f.eks. entreprenører

Det er i denne sammenhæng underordnet, hvornår projektet forventes afsluttet. Det er ligeledes underordnet, om spildevandsforsyningsselskabet søger om tillæg til afholdte omkostninger undervejs i etableringsfasen.

En forhåndsgodkendelse af projektet fra Forsyningssekretariatet, herunder i forbindelse med anmeldelse til overgangsordningen, vil som udgangspunkt udgøre afgrænsningen af det pågældende projekt i relation til påbegyndelseskravet. Selvom et sådan projekt omfatter flere fysiske anlæg, vil det således som udgangspunkt være tilstrækkeligt, at anlæggelsen af ét af de fysiske anlæg er påbegyndt, for at kravet om påbegyndt anlæggelse af projektet er opfyldt.

Hvis der siden forhåndsgodkendelsen er sket væsentlige ændringer af projektet, der kan påvirke vurderingen af, om det kan anses for ét projekt, må selskabet godtgøre dette, hvorefter Forsyningssekretariatet foretager en konkret vurdering af, om det fortsat kan anses for ét projekt.

Hvis der ikke er søgt om forhåndsgodkendelse, vil en anmeldelse til overgangsordningen derimod ikke i sig selv kunne udgøre afgrænsningen af det pågældende projekt. I sådanne tilfælde vil det bero på en

konkret vurdering, om flere fysiske anlæg kan anses for ét projekt i henhold til kravet om påbegyndt anlæggelse af projektet, se neden for.

Hvis der er tale om flere fysiske anlæg, vil det i forbindelse med vurderingen af, om den fysiske etablering af et projekt kan anses for påbegyndt, blive vurderet, i hvilket omfang de enkelte anlæg kan anses for særskilte projekter – og dermed hvorvidt de ikke-påbegyndte anlæg kan gennemføres som en del af overgangsordningen.

Forsyningssekretariatets vurdering vil som udgangspunkt ske på baggrund af en samlet vurdering med udgangspunkt i følgende kriterier:

- Funktion og projekttype: Hvis der er tale om vidt forskellige typer af anlæg med hensyn til anlæggenes løsningsfunktion, kan det tale for, at de ikke kan anses for ét projekt i relation til påbegyndelseskravet.
- Geografisk/hydraulisk sammenhæng: Hvis der ikke er en umiddelbar og snæver geografisk/hydraulisk sammenhæng mellem anlæggene, dvs. hvis de ikke i væsentligt omfang er sammenhængende/forbundne (herunder hydraulisk), kan det tale for, at de ikke kan anses for ét projekt i relation til påbegyndelseskravet.
- Tidsmæssig sammenhæng: Hvis der ikke er en umiddelbar og snæver tidsmæssig sammenhæng mellem anlæggenes etablering, dvs. hvis de ikke etableres inden for et sammenhængende og afgrænset tidsrum (dvs. uden væsentlige ophold mellem etableringen af de enkelte anlæg), kan det tale for, at de ikke kan anses for ét projekt i relation til påbegyndelseskravet.
- Idriftsættelse: Hvis anlæggene idriftsættes på væsentligt forskellige tidspunkter, kan det tale for, at de ikke kan anses for ét projekt i relation til påbegyndelseskravet.
- Budget: Hvis der er tale om et stort budget til anlæggene, kan det tale for, at de ikke kan anses for ét projekt i relation til påbegyndelseskravet.

Der vil være tale om en samlet vurdering af de kriterier, der er relevante for de konkrete anlæg. Hvis Forsyningssekretariatet vurderer, at flere anlæg ikke kan anses for ét projekt i relation til påbegyndelseskravet, kan påbegyndelseskravet kun anses for opfyldt for de anlæg, hvor den fysiske etablering er påbegyndt af de pågældende anlæg.

Det vil i alle tilfælde bero på en konkret vurdering, om flere anlæg kan anses for ét projekt i relation til påbegyndelseskravet.

11.1.2. Anmeldelse af påbegyndt etablering af projektet

Påbegyndelsen af et projekt, der fortsat ønskes omfattet af overgangsordningen, skal anmeldes til Forsyningssekretariatet senest den 15. april 2028. De nærmere detaljer om, hvordan projekterne i praksis anmeldes, vil fremgå af Forsyningssekretariatets indberetningsvejledning til den tid.

11.2. Ændringer af eksisterende aftaler under overgangsordningen

Hvis der foretages indholdsmæssig ændring af en medfinansieringsaftale eller samarbejdsaftale, som har betydning for spildevandsforsyningsselskabets omkostninger til det pågældende projekt på overgangsordningen, finder omkostningsbekendtgørelsens regler anvendelse fra tidspunktet for ændringen, *medmindre* der før den 1. januar 2021 er afholdt væsentlige omkostninger, som er relevante for det ændrede projekt. Dette fremgår af bestemmelsen i omkostningsbekendtgørelsens § 12, stk. 8. Det er i denne sammenhæng ikke afgørende, om selskabet kan få tillæg efter ØR-bekendtgørelsens § 11, stk. 6, til en fordyrelse eller udvidelse af et projekt efter de tidligere medfinansieringsregler (jf. medfinansieringsbekendtgørelsens § 11 og § 12), da betingelserne ikke er de samme som omkostningsbekendtgørelsens § 12, stk. 8.

11.2.1. Hvilke ændringer er omfattet

Det fremgår af omkostningsbekendtgørelsens § 12, stk. 8, at ændringen af aftalen skal være *indholdsmæssig* og skal medføre *ændrede omkostninger* for spildevandsforsyningsselskabet for at udløse bestemmelsen. Ændringer af en aftale, der ikke er indholdsmæssige, eller ikke har betydning for omkostningerne for selskabet, vil derfor ikke udløse bestemmelsen. Dette kan ud fra en konkret vurdering f.eks. være:

- Ændringer til aftalen, der kun medfører ændrede omkostninger for andre parter.
- Ændringer til aftalen, der ikke er af indholdsmæssig karakter såsom ændring af navne på projektdeltagere eller navngivningen af projekter.

Ændrede omkostninger, der ikke følger af en ændring af aftalen, udløser ikke bestemmelsen i § 12, stk. 8. Det kan f.eks. være ændrede omkostninger for selskabet som følge af:

- Ændrede priser på materialer, entreprenør- eller rådgiverydelser etc.
- Uforudsete meromkostninger til f.eks. jordforurening, uheld, tekniske komplikationer osv.
- Ændrede regler, der f.eks. medfører nye eller ændrede afgifter, nye eller ændrede dokumentationskrav osv.

En ændring af et projekt, der ligger inden for den eksisterende aftale, dvs. som ikke medfører en ændring af aftalen, udløser ligeledes ikke bestemmelsen i § 12, stk. 8. Det kan f.eks. være udnyttelse af optioner i aftalen.

11.2.2. Væsentlige omkostninger til det ændrede projekt før 1. januar 2021

Hvis indholdsmæssige ændringer af en aftale medfører ændrede omkostninger for spildevandsforsyningsselskabet, skal selskabets omkostninger til projektet følge omkostningsbekendtgørelsens regler fra ændringstidspunktet. Undtagelsen herfra er dog, at hvis selskabet (eller projektejer for medfinansieringsprojekter) allerede har afholdt væsentlige omkostninger til projektet inden den 1. januar 2021, kan projektet fortsat gennemføres efter de tidligere regler.

Det er dog en forudsætning, at de væsentlige omkostninger er relevante også for det ændrede projekt. F.eks. vil evt. omkostninger afholdt af spildevandsforsyningsselskabet til et delelement af projektet, der bortfalder som en del af ændringen, ikke være relevante for det ændrede projekt, og kan således ikke indgå i vurderingen af, hvorvidt der er afholdt væsentlige omkostninger til det ændrede projekt, jf. omkostningsbekendtgørelsens § 12, stk. 8.

For en uddybning af, hvad der kan udgøre væsentlige omkostninger, henvises til vejledning til overgangsordning afsnit 5 og 6.

11.3. Fornyelse/reinvesteringer af anlæg omfattet af overgangsordningen

Spildevandsforsyningsselskabets omkostninger til projekter, herunder medfinansieringsprojekter, omfattet af overgangsordningen kan som udgangspunkt fortsætte efter de tidligere regler i anlæggets levetid. Det omfatter løbende drift og vedligehold, der har til formål at bevare det eksisterende anlæg og dets fortsatte funktion. Reparationer og levetidsforlængelser kan ud fra en konkret vurdering også omfattes, i det omfang omkostningerne hertil er væsentligt mindre end, hvad en egentlig reinvestering ville have kostet. Et eksempel herpå kunne være strømpeforing af en eksisterende ledning eller ny membran i bunden af et eksisterende bassin, der i de fleste tilfælde vil være væsentligt billigere end en egentlig udskiftning af ledningen eller bassinet eller etablering af en helt ny løsning. Mindre ændringer af anlægget som følge af ændringer i anlæggets omgivelser kan også være omfattet heraf, f.eks. hvis der lægges ny belægning på en plads, hvor en del af pladsen fungerer som regnvandsbassin.

Ved fornyelse eller reinvesterings af anlægget skal spildevandsforsyningsselskabets omkostninger imidlertid som udgangspunkt følge omkostningsbekendtgørelsens regler. Det omfatter foruden reinvesterings også f.eks. udskiftninger af en væsentlig del af anlægget, væsentlige ændringer af anlæggets kapacitet og væsentlige ændringer af anlæggets funktion. Dermed skal der på det tidspunkt, afhængig af projektkategori, aftales en omkostningsfordeling, indgås skriftlig aftale, dokumenteres selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet osv. jf. omkostningsbekendtgørelsens regler, og anlægget vil desuden, hvis det er omfattet af omkostningsbekendtgørelsens kapitel 2, skulle leve op til reglerne vedrørende fastsættelse af serviceniveau jf. Miljøministeriets serviceniveaubekendtgørelse.

12. Øvrigt

12.1 Klage- og dispensationsmuligheder

Omkostningsbekendtgørelsen rummer ikke særskilte klage- eller dispensationsmuligheder i forhold til bekendtgørelsens regler. Ligeledes indeholder spildevandsbetalingsloven ikke dispensations- eller klagemuligheder.

Forsyningssekretariatets afgørelser efter ØR-bekendtgørelsen, herunder afgørelser om forhåndsgodkendelse og endelige afgørelser om tillæg, kan påklages til Konkurrenceankenævnet, jf. vandsektorlovens § 26, stk. 2.

12.2. Løbende status og evaluering

Det fremgår af den politiske aftale nævnt i afsnit 1, at Forsyningssekretariatet årligt skal opgøre og offentliggøre nøgletal, der belyser spildevandsforsyningsselskabernes klimatilpasningsindsats.

Spildevandsforsyningsselskaberne skal derfor indberette gennemført klimatilpasning, dvs. færdige projekter, der er sat i drift i det foregående år, i forbindelse med selskabernes årlige indberetning til Forsyningssekretariatet. Dette omfatter tillige projekter, selskaberne ikke får tillæg til, og projekter, der er omfattet af overgangsordningen. Se nærmere i § 30 i ØR-bekendtgørelsen. Detaljerne vedrørende indberetningen fremgår af sekretariatets indberetningsvejledning.

Det fremgår desuden af aftalen, at reglerne vedtaget med ændringsloven, der trådte i kraft 1. januar 2021, skal evalueres efter 3 år.

Energistyrelsen, den 21. februar 2023

MARTIN HANSEN